

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

---

HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO

I. PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

1. Uczniowie i ich rodzice (opiekuni prawni) zostają poinformowani na początku roku szkolnego o wymaganiach, kryteriach i sposobach oceniania uczniów. Uczniowie i rodzice (opiekuni prawni) są zobowiązani do zapoznania się ze wszystkimi szkolnymi dokumentami dostępnymi na stronie internetowej szkoły: www.wysocki.edu.pl znajdującymi się w zakładce: „*O nas*”, podzakładce: „*Dokumentacja*”, w szczególności ze Statutem Szkoły, w tym paragrafami: / § 47 / § 48 / § 53 /.
2. Na lekcjach historii i społeczeństwa ocenianiu podlegają wszystkie wiadomości i umiejętności kluczowe takie jak:
  - a) określony zasób wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
  - b) wykorzystanie posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
  - c) myślenie przyczynowo – skutkowe i czasowo – przestrzenne, odróżnianie opinii od faktów, wnioskowanie, formułowanie argumentów do dyskusji, uzasadnianie własnego stanowiska, ocenianie,
  - d) praca w zespole;
  - e) wyszukiwanie, selekcjonowanie i krytyczna analiza informacji;
  - f) rozpoznawanie własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
  - g) komunikowanie się.
3. Postępy w nauce i osiągnięcia uczniów oceniane są na podstawie:
  - a) **sprawdzianów**;
  - b) **kartkówek**: zapowiedzianych i niezapowiedzianych (z 1–3 ostatnich lekcji);
  - c) **odpowiedzi ustnych**;
  - d) **prac domowych** (w zależności od wartości merytorycznej pracy uczeń otrzymuje albo +/- albo ocenę);
  - e) **aktywności** – praca na lekcji;

Każdy uczeń może za pracę na lekcji otrzymać + lub – . Otrzymana liczba plusów lub minusów skutkuje otrzymaniem oceny zgodnie z tabelą:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

liczba otrzymanych	ocena	liczba otrzymanych	ocena
+		-	
5 plusów	bardzo dobry	3 minusy	niedostateczny
4 plusy	dobry		
3 plusy i mniej	nie podlegają ocenie		

- f) **projektów**- za udział w projekcie uczeń otrzymuje ocenę celującą lub bardzo dobrą w zależności od stopnia zaangażowania oraz wykonania przydzielonego zadania;
- g) **prezentacji multimedialnych** - za przygotowanie prezentacji uczeń otrzymuje ocenę w zależności od wartości merytorycznej, sposobu przedstawienia prezentacji i sprawności językowej;
- h) **udziału w konkursach i olimpiadach**- laureaci otrzymują ocenę celującą, uczeń, który brał udział w konkursie lub olimpiadzie otrzymuje ocenę bardzo dobrą lub celującą w kategorii aktywność;
- i) **Pracy z tekstem źródłowym** – (karty pracy, mapy, ćwiczenia, materiały źródłowe).

Uczeń w wyznaczonym przez nauczyciela terminie ma obowiązek oddania zleconych prac. Jeżeli nie wykona tych zadań, nauczyciel ma prawo rozliczyć ucznia na bieżąco.

4. Ocena śródroczna i roczna wynika ze średniej ważonej ocen cząstkowych, których system wagowy przedstawia się w następujący sposób:

Forma sprawdzenia wiedzy	Waga oceny
Sprawdzian pisemny	6
Kartkówka	4
Odpowiedź ustna	3
Aktywność	2
Zadanie domowe	2
<u>Inna forma:</u>	
1. Udział w konkursach, olimpiadach	10
2. Projekt	5
3. Referat	3
4. Praca z tekstem źródłowym	3
5. Prezentacja multimedialna	3

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

5. Uczeń ma prawo do poprawy ocen bieżących ze sprawdzianów; ma obowiązek napisać pracę w ciągu tygodnia od wstawienia oceny do Librusa.
6. Nieobecność na zapowiedzianym wcześniej sprawdzianie / kartkówce jest odnotowana w dzienniku symbolem „-”, (minus). W przypadku nieobecności usprawiedliwionej uczeń ma prawo uzyskać ocenę z materiału objętego sprawdzianem / kartkówką w formie i terminie ustalonym z nauczycielem (do 2 tygodni po powrocie ucznia do szkoły). W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności uczeń ma obowiązek pierwszego dnia po przyjeździe do szkoły zgłosić się do nauczyciela, który określa termin i formę zaliczenia materiału objętego sprawdzianem. Uzyskana ocena bez względu na formę (pisemną lub ustną) ma wagę sprawdzianu lub kartkówki
7. Uczeń, który otrzymał ze sprawdzianu ocenę negatywną, ma prawo do jej poprawy w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem. Ponowna ocena niedostateczna nie jest wpisywana do dziennika. Ocena poprawiona wpisywana jest z uwzględnieniem trybu „Popraw”.
8. Każda otrzymana ze sprawdzianu ocena negatywna może być poprawiana przez ucznia tylko jeden raz.
9. Uczeń, który nie uczestniczył w określonej formie sprawdzania osiągnięć z powodu nieobecności, może zostać zobowiązany do zaprezentowania wiadomości i umiejętności we wskazanej formie i terminie ustalonym przez nauczyciela.
10. Prace pisemne oceniane są według określonej skali punktowej z zastosowaniem poniższej interpretacji procentowej:

Progi procentowe	OCENA
0–39%	niedostateczny
40–59%	dopuszczający
60–74%	dostateczny
75–89%	dobry
90–97%	bardzo dobry
98–100%	celujący

11. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do lekcji jeden raz w semestrze w przypadku przedmiotu, z którego zajęcia odbywają się raz w tygodniu, dwa razy w ciągu semestru, w przypadku przedmiotów odbywających się dwa i więcej razy w tygodniu, co zostaje odnotowane przez nauczyciela w dzienniku elektronicznym poprzez wpisanie „np.”.
12. Prawo do zgłoszenia nieprzygotowania nie przysługuje w ostatnim semestrze nauki w klasie programowo najwyższej.
13. Oceny śródroczne i roczne mogą być wystawione zgodnie z następującą średnią:

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Ocena śródroczna / roczna	Uzyskana średnia roczna / śródroczna
dopuszczający	od 1,71
dostateczny	od 2,71
dobry	od 3,71
bardzo dobry	od 4,61
celujący	od 5,61

14. Uczeń ma prawo otrzymać do wglądu sprawdzone i ocenione sprawdziany, kartkówki, itp. podczas zajęć lekcyjnych, na których są omawiane i poprawiane
15. Uczeń, który otrzymał na semestr ocenę niedostateczną, jest zobowiązany do jej poprawy w **terminie 2 tygodni** po zakończeniu ferii zimowych. Przystępuje do poprawy tylko **raz (termin i formę poprawy ustala z nauczycielem)**.
16. W przypadku, gdy uczeń jest nieklasyfikowany w I okresie, jest zobowiązany do wykazania się znajomością wiadomości i umiejętności z I semestru w czasie trwania II semestru, w formie pisemnej i ustnej, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
17. Podczas wystawiania ocen śródrocznych i rocznych nauczyciel przedmiotu ma obowiązek wstawić ocenę bardzo dobrą z wagą 2 (kategoria oceny: AKTYWNOŚĆ) uczniowi, który uczęszczał na zajęcia dodatkowe z danego przedmiotu i ma 100-procentową frekwencję na tych zajęciach.
18. Podczas wystawiania ocen śródrocznych i rocznych nauczyciel przedmiotu ma obowiązek wstawić ocenę bardzo dobrą z wagą 4 (kategoria oceny: FREKWENCJA) uczniowi, który uzyskał na koniec I i II semestru szkolnego średnią ważoną nie niższą niż **1,65**, oraz celującą uczniowi, którego średnia roczna jest równa bądź wyższa niż **5,00**, a frekwencja w obydwu przypadkach wyniosła od 95 proc. do 100 procent. Wszystkie nieobecności muszą być usprawiedliwione.
19. Ocena roczna może być wystawiona na podstawie średniej arytmetycznej uzyskanej w I i II semestrze, pod warunkiem, że w każdym semestrze uczeń uzyskał średnią co najmniej **1,65**, a w roku szkolnym średnią co najmniej **1,71**. Ocena roczna powinna uwzględniać postęp edukacyjny ucznia.
20. Uczniowi przysługuje prawo ubiegania się o wyższą niż przewidywana ocenę roczną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, składając podanie, jeżeli:
  - a) frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie jest niższa niż 80 proc. (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
  - b) ma usprawiedliwione wszystkie nieobecności na zajęciach;
  - c) przystąpił do wszystkich wymaganych przez nauczyciela form sprawdzania wiedzy, w tym obligatoryjnie do kartkówek i sprawdzianów;
  - d) uzyskał ze wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych oceny pozytywne, również w trybie poprawy ocen niedostatecznych;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- e) skorzystał ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym – konsultacji indywidualnych.
21. Uczeń z opinią z poradni psychologiczno-pedagogicznej dotyczącą specyficznych trudności w uczeniu się pisze prace klasowe i kartkówki dostosowywane do konkretnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych.
22. Każdy uczeń ma prawo do udziału w konsultacjach, z których harmonogramem nauczyciel zapoznaje swoje grupy / klasy we wrześniu.
23. Wszystkie sprawy sporne będą rozstrzygane zgodnie ze Statutem Zespołu Szkół im. Piotra Wysockiego oraz rozporządzeniami MEN.

II. OGÓLNE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA

1) **stopień celujący** otrzymuje uczeń, który:

- a) posiada wiedzę i umiejętności obejmujące podstawę programową z przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia;
- b) biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje oryginalne rozwiązania;
- c) trafnie sytuje i synchronizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- d) dostrzega związki i zależności między zjawiskami z różnych dziedzin życia (polityka, społeczeństwo, gospodarka, kultura);
- e) prezentuje problemy, procesy i zjawiska w szerokim kontekście;
- f) potrafi samodzielnie formułować wnioski, porównywać i oceniać postaci, zjawiska i wydarzenia;
- g) w sposób przemyślany i wskazujący na rozumienie problemu prezentuje i uzasadnia swoje stanowisko;
- h) potrafi odnieść się krytycznie do ocen i opinii innych ludzi;
- i) samodzielnie i w przemyślany sposób integruje wiedzę i umiejętności z różnych źródeł.

2) **stopień bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej przedmiotu w danej klasie;
- b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- c) stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych obowiązującą w danym przedmiocie terminologią.
- d) swobodnie lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- e) w sposób pełny, rzetelny i wnikliwy analizuje i interpretuje wydarzenia, zjawiska i procesy oraz podejmuje próby samodzielnego oceniania i wnioskowania;
- f) umiejętnie stosuje argumentację i doszukuje się analogii w omawianiu wydarzeń, zjawisk i procesów;
- g) samodzielnie podejmuje działania zmierzające do poszerzenia i pogłębienia swojej wiedzy;
- h) sumiennie wywiązuje się ze stawianych przed nim zadań, także dodatkowych;
- i) pracując w zespole, konsekwentnie wykonuje polecenia i pełni funkcję lidera, przypominając innym członkom grupy o zadaniach do wykonania oraz wspierając ich wysiłki;
- j) wnosi pozytywny wkład w pracę zespołu poprzez przestrzeganie zasad współpracy i okazywanie szacunku kolegom i ich pomysłom.

3) **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawach programowych (około 75 proc.);
- b) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje/wykonuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;
- c) w zasadzie poprawnie stosuje pojęcia i terminy historyczne oraz umiejscawia wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- d) w sposób powierzchowny dostrzega związki i zależności między faktami i wydarzeniami oraz dokonuje analizy i syntezy omawianych zjawisk i procesów;
- e) potrafi logicznie, ale nie w pełni samodzielnie, formułować oceny i wnioski;
- f) interpretuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w sposób odtwórczy;
- g) stara się być aktywnym na zajęciach, podejmuje się stawianych przed nim zadań i poprawnie się z nich wywiązuje;
- h) pracując w zespole, koncentruje się na wyznaczonych zadaniach, wykonuje je terminowo i z należytą starannością;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

i) zwykle szanuje poglądy i zdanie innych i jest zdolny do kompromisu.

4) **stopień dostateczny** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych (w zakresie odtwarzania 50 proc.), rozumie tylko najważniejsze związki i powiązania logiczne między treściami;
- b) rozwiązuje/wykonuje typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- c) posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego, mała kondensacja i klarowność wypowiedzi;
- d) w ograniczonym zakresie i z błędami posługuje się faktografią i terminologią oraz lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni;
- e) dostrzega zasadnicze zależności przyczynowo–skutkowe;
- f) w niewielkim zakresie i w pełni poprawnie wnioskuje i ocenia wydarzenia, zjawiska i procesy;
- g) w zespole, stara się wykonać polecenia na czas, ale czyni to powierzchownie i niestarannie;
- h) wykazuje aktywność pod wpływem perswazji innych członków grupy.

5) **stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:

- a) ma niepełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- b) słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk, przy pomocy nauczyciela podejmuje próby analizy podstawowych problemów naukowych, posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli;
- c) mimo wyraźnych braków w wiedzy potrafi przy pomocy nauczyciela odtworzyć wiadomości konieczne, istotne dla dalszego kształcenia;
- d) wykazuje się niewielką znajomością faktografii i terminologii oraz w bardzo ograniczonym zakresie i z licznymi błędami lokalizuje fakty w czasie i przestrzeni;
- e) z pomocą nauczyciela formułuje powierzchowne wnioski i oceny;
- f) pracując w zespole, wykonuje tylko część powierzonych mu zadań;

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

- g) niechętnie angażuje się w pracę grupy, odrywając się od powierzonych zadań i nie przestrzegając zasad współpracy.
- 6) **stopień niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:
- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawami programowymi, a braki w opanowaniu podstawowej faktografii i terminologii uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
  - b) nie jest w stanie rozwiązać/wykonać zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności;
  - c) nie skorzystał z pomocy szkoły, nie wykorzystał szans uzupełnienia wiedzy i umiejętności;
  - d) nie potrafi umiejscowić wydarzeń w czasie i przestrzeni oraz wskazać związków między omawianymi faktami i wydarzeniami;
  - e) nie podejmuje prób wnioskowania i oceniania lub czyni to nieumiejętnie i z poważnymi błędami;
  - f) nie potrafi pracować w zespole, przeszkadza tym, którzy starają się pracować, nie wykonuje zadanej pracy, nie stara się o potrzebne materiały;
  - g) nie angażuje się w działania grupy nawet przy pomocy jej członków.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

III. Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z historii i społeczeństwa dla uczniów korzystających z podręcznika *Poznać przeszłość, Ojczysty Panteon i ojczyste spory*, wyd. Nowa Era

– klasy trzecie

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Tak jak Grecy i Rzymianie						
1. Greccy bohaterowie	1. W starożytnej Grecji 2. Wojna trojańska 3. Wojny z Persami 4. Niezgoda, która rujnuje	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna trojańska – identyfikuje postacie: Homera, Leonidasa – zna datę bitew pod Maratonem (490 r. p.n.e.) i Termopilami (480 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie Troję, miejsca najśłynniejszych bitew wojen grecko-perskich – wymienia cechy charakterystyczne antycznej cywilizacji greckiej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Hellada, Hellenowie – identyfikuje postacie: Achillesa, Hektora – zna datę bitwy pod Cheroneją (338 r. p.n.e.) – wyjaśnia, dlaczego uznaje się, że Grecy zapoczątkowali badania historyczne – przedstawia antyczne wzory bohaterstwa na przykładzie <i>Iliady</i> Homera	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna peloponeska – identyfikuje postacie: Temistoklesa, Kserksesa, Pauzanasza, Herodota – zna daty wojny peloponeskiej (431–404 p.n.e.) – charakteryzuje postawy antycznego żołnierza i obrońcy ojczyzny na przykładzie wojen grecko-perskich – wyjaśnia, dlaczego twórcy kultury na przestrzeni dziejów odwoływali się do tych postaw	Uczeń: – identyfikuje postać Heinricha Schliemanna – omawia skutki wojny peloponeskiej dla świata greckiego – opisuje recepcję bitew pod Maratonem i Termopilami w literaturze, sztuce i kulturze popularnej	Uczeń: – odnosi przykłady bohaterskich postaw antycznych Greków do postaw współczesnych Polaków
2. Polskie Termopile	1. Polski Leonidas 2. Bitwa pod	Uczeń: – identyfikuje postacie:	Uczeń: – zna datę szturmu	Uczeń: – opisuje przebieg i	Uczeń: – przedstawia motyw	Uczeń: – omawia i ocenia

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	Zadwórzem 3. Bohaterowie spod Wizny i Monte Cassino	gen. J. Sowińskiego, kpt. B. Zajączkowskiego, kpt. W. Raginisa, gen. W. Andersa – wyjaśnia, kto i dlaczego zyskał miano polskiego Leonidasa	Woli (6 IX 1831 r.), bitwy pod Zadwórzem (17 VIII 1920 r.), bitwy pod Wizną (7-10 IX 1939 r.), zdobycia Monte Cassino (18 V 1944 r.) – wskazuje na mapie miejsca bitew pod Zadwórzem, Wizną, Monte Cassino – przedstawia obronę Woli oraz bitwy pod Wizną i Monte Cassino jako symboliczne oraz historyczne nawiązania do greckich Termopil	znaczenie bitwy pod Zadwórzem oraz wyjaśnia jej symbolikę	Termopil i jego znaczenie w polskiej literaturze – ocenia postawy polskich bohaterów poświęcających się dla ojczyzny	znaczenie popularyzowania wiedzy o wydarzeniach historycznych za pomocą współczesnych środków przekazu
3. Republika rzymska – państwo obywateli	1. Republika rzymska 2. Rzymski obywatel – patriota 3. Kryzys republiki 4. Upadek republiki	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: republika, obywatel – wyjaśnia, w jaki sposób Rzymianie rozumieli pojęcie cnót obywatelskich	Uczeń: – zna daty wojny z Ekwami (458 r. p.n.e.), przejęcia władzy przez Gajusza Juliusza Cezara (49 r. p.n.e.), upadku republiki rzymskiej (31 r. p.n.e.) – identyfikuje postacie: Lucjusza Kwinkcjusza Cyncynata, Gajusza Juliusza Cezara, Oktawiana – wskazuje na mapie zasięg republiki rzymskiej – przedstawia cechy charakterystyczne	Uczeń: – identyfikuje postacie: Tyberiusza i Gajusza Grakchów, Marka Tuliusza Cyncerona – przedstawia przyczyny i skutki kryzysu republiki rzymskiej – omawia przejawy kryzysu republiki rzymskiej i próby jego przezwyćżenia	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego Cyncynat stał się wzorem dla amerykańskich obywateli – wyjaśnia zależności między kryzysem republiki rzymskiej a upadkiem cnót obywatelskich	Uczeń: – analizuje możliwość zastosowania obywatelskich wzorców obowiązujących w starożytnej republice rzymskiej w dzisiejszych czasach

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>republiki rzymskiej – omawia cechy rzymskiego obywatela – patrioty na przykładzie Cyncynata</p>			
<p>4. Polski patriotyzm na przestrzeni wieków</p>	<p>1. Patriotyzm w przeszłości 2. Święta narodowe 3. Patriotyzm dziś</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu patriotyzm – wymienia polskie święta o charakterze narodowym – wymienia podstawowe obowiązki obywatela polskiego</p>	<p>Uczeń: – wskazuje wydarzenia, które miały wpływ na rozwój polskiego patriotyzmu – charakteryzuje postawy patriotyczne w Polsce na przestrzeni dziejów – wyjaśnia, czym charakteryzuje się współczesny patriotyzm i podaje jego przykłady</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu <i>Corona Regni Poloniae</i> – wyjaśnia okoliczności ustanowienia polskich świąt o charakterze narodowym – przedstawia zmiany w rozumieniu pojęcia patriotyzm w Polsce na przestrzeni dziejów</p>	<p>Uczeń: – omawia mity związane z polskim patriotyzmem</p>	<p>Uczeń: – ocenia, czy w czasach współczesnych potrzebny jest patriotyzm</p>
II. Za panowania Piastów i Jagiellonów						
<p>1. Jak rządili pierwsi Piastowie</p>	<p>1. Dynastia Piastów 2. Pierwszy król Polski 3. Spory o tron i kryzys państwa Piastów 4. Od odbudowy do podziału państwa Piastów</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Piastowie – lokalizuje w czasie panowanie dynastii piastowskiej – zna datę chrztu Polski (966 r.), koronacji Bolesława Chrobrego (1025 r.), Kazimierza Wielkiego (1333 r.) – identyfikuje postacie: Mieszka I, Bolesława Chrobrego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: monarchia patrymonialna, statut sukcesyjny – zna daty koronacji Mieszka II (1025 r.), Bolesława Śmiałego (1076 r.), Przemysła II (1295 r.), Władysława Łokietka (1320 r.) – identyfikuje postacie: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela,</p>	<p>Uczeń: – identyfikuje postacie: Brzetysława, Władysława Hermana, Zbigniewa – omawia przejawy kryzysu i odbudowy państwa polskiego w XI w.</p>	<p>Uczeń: – omawia wpływ sytuacji wewnętrznej w państwie piastowskim w XI w. na pozycję władcy – przedstawia słabe i mocne strony państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów</p>	<p>Uczeń: – porównuje oraz ocenia koncepcje polityczne Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zasięg monarchii piastowskiej – wyjaśnia, jakie przesłanki umożliwiły Bolesławowi Chrobremu sięgnięcie po koronę królewską 	<p>Bolesława Śmiałego, Bolesława Krzywoustego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia cechy charakterystyczne panowania Kazimierza Odnowiciel, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego 			
<p>2. Ostatni Piastowie na tronie polskim</p>	<p>1. Drogi do zjednoczenia 2. Metropolia na straży jedności 3. Panowanie Kazimierza Wielkiego 4. Zmiana dynastii w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rozbić dzielnicowe, Jagiellonowie – zna daty: sprowadzenia Krzyżaków do Polski (1226 r.), koronacji Władysława Łokietka (1320 r.), koronacji Kazimierza Wielkiego (1333 r.), założenia Akademii Krakowskiej (1364 r.), przywileju koszyckiego (1374 r.) – identyfikuje postacie: Władysława Łokietka, Kazimierza Wielkiego, Ludwika Andegaweńskiego, Jadwigi Andegaweńskiej, Jagielły – wskazuje na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: monarchia stanowa – zna daty: pokoju w Kaliszu (1343 r.), koronacji Ludwika Andegaweńskiego (1370 r.) – przedstawia cechy charakterystyczne rozbitcia dzielnicowego w Polsce piastowskiej – omawia sytuację wewnętrzną państwa polskiego za panowania ostatnich Piastów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: koronacji Przemysła II (1295 r.), koronacji Wacława II (1300 r.), przyłączenia Rusi Halickiej (1340-1356) – identyfikuje postacie: Przemysła II, Wacława II, Wacława III, abp Jakuba Świnki – prezentuje okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez Andegawenów i Jagiellonów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać bp Jana Muskaty – opisuje i ocenia rolę Kościoła w jednoczeniu państwa polskiego – charakteryzuje i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje sposób prowadzenia polityki przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – ocenia wpływ, jaki na działania władców miały funkcjonujące wówczas ustroje (monarchia patrymonialna oraz stanowa)

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		zasięg terytorialny państwa polskiego za panowania Kazimierza Wielkiego – omawia przyczyny i etapy jednoczenia ziem polskich – wymienia osiągnięcia Kazimierza Wielkiego w rządzeniu państwem				
3. Polska częścią Europy lacińskiej	1. Chrzest Mieszka I 2. Zjazd w Gnieźnie 3. Katolicycy patroni Polsce 4. Kultura i sztuka chrześcijańska 5. Wartości i obyczajowość chrześcijańska 6. Architektura i sztuka polska w średniowieczu 7. Kronikarze dziejów Polski 8. Laicyzacja i chrześcijaństwo w czasach współczesnych	Uczeń: – zna daty: chrztu Polski (966 r.), zjazdu w Gnieźnie (1000 r.) – identyfikuje postacie: Mieszka I, Bolesława Chrobrego, Ottona III, św. Wojciecha – prezentuje cechy charakterystyczne sztuki i kultury chrześcijańskiej w Polsce – charakteryzuje sztukę i architekturę polskiego średniowiecza	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu laicyzacja – identyfikuje postacie: Dobrawy, bp Stanisława ze Szczepanowa – omawia skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I – opisuje postanowienia zjazdu w Gnieźnie i wymienia jego konsekwencje – tłumaczy, jaką rolę kroniki odgrywały dawniej i współcześnie	Uczeń: – identyfikuje postacie: Galla Anonima, Wincentego Kadłubka, Jana Długosza Janka z Czarnkowa – przedstawia na wybranych przykładach rolę, jaką w średniowiecznym państwie i społeczeństwie odgrywali święci patroni – określa, na które obszary kultury chrześcijaństwo wywarło największy wpływ – wymienia kronikarzy polskich i przedstawia ich osiągnięcia	Uczeń: – ocenia skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I – charakteryzuje przyczyny i skutki laicyzacji życia publicznego-politycznego – wyjaśnia, co przyczyniło się do mniejszej niż w Europie Zachodniej laicyzacji życia w Polsce	Uczeń: – omawia i ocenia wpływ wartości chrześcijańskich na przemiany w obyczajowości społeczeństwa polskiego
4. Początki unii polsko-litewskiej	1. Dlaczego zawarto unię polsko-litewską?	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu unia	Uczeń: – zna daty: wielkiej wojny z zakonem	Uczeń: – zna daty: soboru w Konstancji (1414-	Uczeń: – przedstawia oraz ocenia panowanie	Uczeń: – ocenia efektywność polityki państwa

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

litewskiej	2. Konflikt z zakonem krzyżackim 3. Spór polsko-krzyżacki na arenie międzynarodowej	– zna daty: zawarcia unii w Krewie (1385 r.), bitwy pod Grunwaldem (15 VII 1410 r.), I pokoju toruńskiego (1411 r.), II pokoju toruńskiego (1466 r.) – identyfikuje postacie: Władysława Jagiełły, Kazimierza Jagiellończyka – omawia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej w Krewie	krzyżackim (1409-1411), wojny trzynastoletniej (1454-1466) – identyfikuje postać Ulricha von Jungingena – wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, państwo zakonu krzyżackiego – omawia postanowienia unii polsko-litewskiej w Krewie – opisuje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim oraz wojny trzynastoletniej	1418), aktu inkorporacji Prus do Polski (1454 r.) – identyfikuje postacie: Witolda, Pawła Włodkowica, abp Mikołaja Trąby – analizuje znaczenie bitwy pod Grunwaldem dla polskiej tradycji historycznej i świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki – charakteryzuje dyplomatyczne zabiegi Pawła Włodkowica na soborze w Konstancji	Władysława Jagiełły – wyjaśnia, na czym polegała postępowość poglądów Pawła Włodkowica	polskiego w stosunku do Krzyżaków
III. Dziedzictwo Rzeczypospolitej Obojga Narodów						
1. Państwo szlachty polskiej	1. Dlaczego szlachta uzyskała przywileje? 2. Parlament szlachecki 3. „Szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie”	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: demokracja szlachecka, szlachta – omawia okoliczności nadawania szlachcie przywilejów oraz wymienia ich skutki – przedstawia cechy charakterystyczne stanu szlacheckiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm walny, sejmiki – zna daty uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.), zwołania po raz pierwszy sejmu walnego (1493 r.), pierwszego <i>liberum veto</i> (1652 r.) – identyfikuje postać Jana Zamojskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu ruch egzekucyjny – identyfikuje postać Mikołaja Sienickiego – opisuje sposób funkcjonowania demokracji szlacheckiej i jej instytucji – charakteryzuje ruch egzekucyjny i jego wpływ na postawy	Uczeń: – omawia i ocenia działalność przywódców ruchu szlacheckiego na przykładzie Jana Zamojskiego oraz Mikołaja Sienickiego – porównuje demokrację szlachecką z demokracją w dzisiejszej Polsce	Uczeń: – ocenia demokrację szlachecką w Polsce, wykorzystując opinie potomnych i wiedzę własną

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

				przedstawiciele szlachty		
2. Rzeczpospolita Obojga Narodów	<p>1. Złoty wiek</p> <p>2. Zawarcie unii lubelskiej</p> <p>3. Rzeczpospolita krajem wielu kultur i religii</p> <p>4. Pierwsi królowie elekcyjni</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów Rzeczpospolita Obojga Narodów, renesans – zna daty: hołdu pruskiego (1525 r.), unii lubelskiej (1569 r.) – identyfikuje postacie: Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta – wskazuje na mapie granice Rzeczpospolitej Obojga Narodów – przedstawia przyczyny, postanowienia oraz skutki unii lubelskiej – wyjaśnia, dlaczego wiek XVI nazwano złotym wiekiem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: unia personalna, unia realna, konfederacja warszawska, wolna elekcja – zna daty: aktu konfederacji warszawskiej (1573 r.), pierwszej wolnej elekcji (1573 r.) – identyfikuje postacie: Albrechta Hohenzollerna, Henryka Walezego, Stefana Batorego – wskazuje na mapie ziemie Korony i Litwy – wymienia cechy charakterystyczne architektury i sztuki polskiego renesansu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Artykuły henrykowskie, pacta conventa – wskazuje na mapie ziemie we wspólnym władaniu Polski i Litwy po 1569 r., lenna Rzeczpospolitej Obojga Narodów – charakteryzuje panowanie ostatnich Jagiellonów – opisuje panowanie pierwszych królów elekcyjnych w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia przyczyny, postanowienia oraz skutki unii lubelskiej – wyjaśnia, na czym polegała wielokulturowość Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jakie były jej skutki – omawia miejsce hołdu pruskiego i unii lubelskiej w polskiej tradycji historycznej oraz świadomości narodowej na przykładzie obrazów Jana Matejki – omawia i ocenia przejawy tolerancji wyznaniowej w Polsce szlacheckiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta wobec wyzwań epoki na przykładzie hołdu pruskiego oraz unii lubelskiej – ocenia wpływ szlachty na politykę państwa
3. Wiek wojen	<p>1. Zygmunt III Waza na tronie polskim</p> <p>2. O tron szwedzki</p> <p>3. Zmierzch potęgi Polski</p> <p>4. Lew Lechistanu</p> <p>5. Rzeczpospolita – państwo ponad stan?</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod Kircholmem (1605 r.), potopu szwedzkiego (1655-1660), bitwy Wiedniem (1683 r.) – identyfikuje postacie: Zygmunta III Wazy, Jana Kazimierza, Jana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu husaria – zna daty: bitwy pod Kluszyńcem (1610 r.), powstania Chmielnickiego (1648 r.), obrony Jasnej Góry (1655 r.), bitew pod Cecorą 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu rokosz – zna daty: bitwy pod Beresteczkiem (1651 r.), wygnania arian (1658 r.) – identyfikuje postacie: Hieronima Radziejowskiego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny i przejawy odchodzenia od tolerancji wyznaniowej w Polsce – przedstawia i ocenia postawy wielkich wodzów XVII w. wobec wyzwań epoki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ XVII-wiecznych konfliktów na społeczeństwo Rzeczypospolitej

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		<p>III Sobieskiego – opisuje przyczyny, przebieg i skutki potopu szwedzkiego</p>	<p>(1620 r.), Chocimiem (1621 i 1673 r.) – identyfikuje postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, Władysława IV Wazy, Bohdana Chmielnickiego, Stefana Czarnieckiego – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych zwycięstw Polaków w wojnach XVII w. – prezentuje cechy charakterystyczne konfliktów Rzeczypospolitej z sąsiadami w XVII w.</p>	<p>Janusza Radziwiłła, Mehmeda IV – wskazuje na mapie zmiany granic Rzeczypospolitej w XVII w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki konfliktu Zygmunta Wazy z obozem szlacheckim – określa uwarunkowania powstania Chmielnickiego i jego skutki – charakteryzuje konflikt polsko-turecki w II poł. XVII w.</p>	<p>na przykładzie Stanisława Żółkiewskiego, Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego</p>	
<p>4. Konstytucja 3 maja – ratunek czy przyczyna upadku?</p>	<p>1. Czasy saskie 2. Poniatowski i jego przeciwnicy 3. Dokonania Sejmu Wielkiego 4. Drugi rozbiór Polski</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komisja Edukacji Narodowej, sarmatyzm – zna daty: rozbioru Polski (1772 r.), powstania Komisji Edukacji Narodowej (1773 r.), uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.), II rozbioru Polski (1793 r.) – identyfikuje postacie:</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konfederacja barska, Sejm Wielki, konfederacja targowicka – zna daty: elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego (1764 r.), konfederacji barskiej (1768–1772), obrad Sejmu Wielkiego (1788-</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: prawa kardynalne, czarna procesja – zna daty: unii personalnej polsko-saskiej (1697–1763), założenia Collegium Nobilium (1740 r.), powołania Komisji do Ksiąg Elementarnych (1775 r.), czarnej procesji (1789 r.),</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Tadeusza Rejtana – określa miejsce Konstytucji 3 maja w polskiej tradycji historycznej i</p>	<p>Uczeń: – prezentuje i ocenia postawy szlachty polskiej wobec przemian ustrojowych w kraju – ocenia ruch konfederacki w Polsce stanisławowskiej</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		Stanisława Augusta Poniatowskiego, Tadeusza Kościuszki – wymienia cechy sarmatyzmu i oświecenia w Polsce	1792), zawiązania konfederacji targowickiej (1792 r.) – identyfikuje postacie: Tadeusza Rejtana, Józefa Poniatowskiego – wskazuje na mapie ziemie zagarnięte przez państwa zaborcze w I i II rozbiórce Polski – omawia reformy polityczne i społeczne Sejmu Wielkiego – omawia reformę edukacji w czasach stanisławowskich	wojny w obronie Konstytucji (1792-1793), bitew pod Zieleńcami i Dubienką (1792 r.) – identyfikuje postacie: Augusta II, Augusta III, Stanisława Konarskiego, Stanisława Szczęsnego Potockiego, Franciszka Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego – podaje przejawy kryzysu państwowości polskiej w czasach saskich – omawia przyczyny, przebieg i skutki konfederacji barskiej – przedstawia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji targowickiej	świadomości narodowej na przykładzie obrazu Jana Matejki – ocenia reformę edukacji w czasach stanisławowskich	
5. Dlaczego Rzeczpospolita upadła?	1. Sytuacja po drugim rozbiórce 2. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski 3. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej 4. Historyczne spory o upadek Rzeczypospolitej	Uczeń: – zna daty: ogłoszenia aktu powstania kościuszkowskiego (24 III 1794 r.), III rozbioru Polski (1795 r.) – identyfikuje postać Tadeusza Kościuszki – podaje przyczyny	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: insurekcja, kosynierzy – zna daty: bitew pod Raclawicami (4 IV 1794 r.) Maciejowicami (X 1794 r.) – identyfikuje postacie:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: uniwersał połaniecki, szkoła krakowska, szkoła warszawska, demagogia, populizm – zna daty: ogłoszenia uniwersału połanieckiego	Uczeń: – ocenia stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej – przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Stanisława Augusta	Uczeń: – ocenia panowanie Stanisława Augusta Poniatowskiego

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		upadku państwowości polskiej w XVIII w.	Jana Kilińskiego, Wojciecha Głowackiego – wskazuje na mapie ziemie zabrane przez państwa zaborcze w III rozbiórce Polski – opisuje przebieg insurekcji kościuszkowskiej i jej skutki	(7 V 1794 r.), kapitulacji Warszawy (XI 1794 r.) – identyfikuje postacie: Jakuba Jasińskiego, Berka Joselewicza – omawia sytuację w Rzeczypospolitej po drugim rozbiórce – omawia znaczenie uniwersału połanieckiego – charakteryzuje stanowiska w sporze o ocenę przyczyn upadku Rzeczypospolitej	Poniatowskiego oraz przywódców i uczestników powstania kościuszkowskiego	
IV. Pod zaborami						
1. Zawiedzione nadzieje	1. Czy Polacy mogą istnieć bez państwa? 2. U boku Francji? 3. U boku Rosji?	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę: powstania Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina, gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego – przedstawia okoliczności powstania, organizację i losy Legionów	Uczeń: – zna daty: utworzenia Księstwa Warszawskiego (1807 r.), utworzenia Królestwa Polskiego (1815 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Poniatowskiego, Aleksandra I – wskazuje na mapie zasięg terytorialny Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego – wyjaśnia, w jakich okolicznościach	Uczeń: – zna datę założenia Uniwersytetu Warszawskiego (1816 r.) – identyfikuje postacie: Juliana Ursyna Niemcewicza, Stanisława Staszica, wielkiego księcia Konstantego, Franciszka Druckiego-Lubeckiego – opisuje losy i postawy Polaków po trzecim rozbiórce Rzeczypospolitej – omawia organizację	Uczeń: – identyfikuje postacie: Jana Śniadeckiego, Stanisława Kostki Potockiego – omawia i ocenia udział Polaków w kampaniach napoleońskich – przedstawia i ocenia postawy obywateli wobec wyzwań epoki na przykładzie Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Poniatowskiego, Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i	Uczeń: – przedstawia i ocenia koncepcje dotyczące odzyskania niepodległości przez Polskę na przełomie XVIII i XIX w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		Polskich we Włoszech	powstało Księstwo Warszawskie i jak zostało zorganizowane – wymienia postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej	polityczną i przemiany gospodarczo-społeczne w Królestwie Polskim	Stanisława Kostki Potockiego	
2. Spiski i powstania	1. Spiski niepodległość-ciowe 2. Powstanie listopadowe 3. Wielka Emigracja	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: noc listopadowa, Wielka Emigracja – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830 r.) – wskazuje na mapie ziemie objęte powstaniem listopadowym – omawia przyczyny i przebieg powstania listopadowego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Święte Przymierze, Wiosna Ludów – zna daty: powstania Świętego Przymierza (1815 r.), bitew pod Olszynką Grochowską (II 1831 r.) i Ostrołęką (V 1831 r.), wybuchu powstania krakowskiego (21 II 1846 r.), Wiosny Ludów (1848–1849) – identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, gen. Józefa Chłopickiego – wskazuje na mapie ziemie objęte powstaniem krakowskim i Wiosną Ludów – wyjaśnia, które grupy społeczne i dlaczego były zainteresowane	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Hotel Lambert, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, rabacja galicyjska – zna daty: zawiazania Sprzysiężenia Podchorążych (1828 r.), rabacji galicyjskiej (1846 r.) – identyfikuje postacie: gen. Ignacego Prądzyńskiego, Adama Jerzego Czartoryskiego, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli – wskazuje na mapie ziemie objęte rabacją galicyjską – omawia założenia ideowe polskich organizacji emigracyjnych – charakteryzuje	Uczeń: – zna datę powstania Wolnomularstwa Narodowego (1819 r.) – identyfikuje postać Waleriana Łukasińskiego – omawia i ocenia postawy przywódców politycznych oraz dowódców wojskowych podczas powstania listopadowego – opisuje stosunek społeczeństwa polskiego do zrywów niepodległościowych	Uczeń: – ocenia przyczyny klęsk polskich wystąpień w I połowie XIX w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>zrywami niepodległościowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przyczyny zawiązywania spisków niepodległościowych na ziemiach polskich – charakteryzuje Wiosnę Ludów na ziemiach polskich i jej skutki 	<p>Wielką Emigrację oraz jej wpływ na wydarzenia w Galicji i Wielkopolsce w latach 1846 i 1848</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki rabacji galicyjskiej 		
<p>3. Bić się czy nie bić?</p>	<p>1. Walka czy lojalność?</p> <p>2. Powstanie styczniowe</p> <p>3. Praca organiczna</p> <p>4. Autonomia galicyjska</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu praca organiczna – zna daty powstania styczniowego (1863–1864) – identyfikuje postać Romualda Traugutta – opisuje przebieg powstania styczniowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Biali, Czerwoni, branka, autonomia galicyjska, lojalizm – zna datę wydania manifestu Rządu Narodowego (22 I 1863 r.) – identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Hipolita Cegielskiego – wskazuje na mapie ziemię objętą powstaniem styczniowym – porównuje poglądy społeczno-polityczne Białych i Czerwonych – prezentuje założenia ideologiczne oraz wskazuje cele i przykłady działalności zwolenników pracy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu odwilż posewastopolska – identyfikuje postacie: Aleksandra II, Dezyderego Chłapowskiego, Franciszka Stefczyka – przedstawia przejawy odwilży posewastopolskiej w Królestwie Polskim – omawia sytuację społeczno-narodową w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego – omawia politykę Aleksandra Wielopolskiego – charakteryzuje autonomię galicyjską – porównuje sytuację Polaków pod zaborami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Edwarda Abramowskiego, Kazimierza Badeniego – ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego – porównuje polskie powstania narodowe pod kątem przyczyn i okoliczności wybuchu oraz sposobu prowadzenia działań militarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ polskiej rzeczywistości politycznej XVIII i XIX w. na kształtowanie się nurtu realizmu politycznego oraz go ocenia – przedstawia oceny polskich zrywów niepodległościowych w historiografii i publicystyce – formułuje i uzasadnia własną opinię na temat polskich powstań narodowych

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			organicznej	po powstaniu styczniowym		
4. Jak kształtował się współczesny naród polski?	1. Ku współczesnemu narodowi 2. W obronie polskości 3. Kultura narodowa i religia 4. Ruch narodowy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: naród, germanizacja, rusyfikacja – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Jana Matejki – opisuje sposoby walki w obronie polskości	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: świadomość narodowa, nacjonalizm – identyfikuje postać Romana Dmowskiego – omawia pojęcie narodu polskiego na przestrzeni wieków	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kulturkampf, solidaryzm społeczny – identyfikuje postać abp Mieczysława Ledóchowskiego – wymienia czynniki, które miały wpływ na kształtowanie się narodu polskiego w XIX w. – przedstawia główne koncepcje ideologii nacjonalistycznej i jej rozwój na ziemiach polskich	Uczeń: – omawia rozwój kultury polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – charakteryzuje współczesny naród polski	Uczeń: – przedstawia i ocenia proces upowszechniania świadomości narodowej Polaków
5. Przemiany społeczne w XIX wieku	1. Nowe grupy społeczne 2. Sprawa chłopska 3. Sprawa robotnicza 4. O prawa kobiet	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: inteligencja, uwłaszczenie, emancypacja – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Marii Skłodowskiej-Curie – wyjaśnia, jakie przemiany cywilizacyjne zaszły na ziemiach polskich pod zaborami w drugiej połowie XIX i na	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ziemiaństwo, burżuazja, drobnomieszczaństwo, proletariąt – zna daty: powstania Stronnictwa Ludowego (1895 r.), powstania Polskiej Partii Socjalistycznej (1892 r.) – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Stanisława	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Uniwersytet Latający – zna datę założenia Uniwersytetu Latającego (1882 r.) – identyfikuje postać Jędrzeja Moraczewskiego – omawia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie polskim w drugiej połowie XIX i na	Uczeń: – omawia stanowisko ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę	Uczeń: – ocenia stanowisko ugrupowań politycznych wobec sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		początku XX w.	Wojciechowskiego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała inteligencja polska w II połowie XIX w. – opisuje proces walki o prawa kobiet	początku XX w. – charakteryzuje założenia ideologiczne i działalność partii politycznych na ziemiach polskich		
V. Polska i Polacy w XX wieku						
1. I wojna światowa – po której stronie podjąć walkę?	1. Powrót sprawy polskiej 2. Po stronie ententy czy państw centralnych? 3. Odzyskanie niepodległości 4. Polacy na konferencji paryskiej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie – zna datę przekazania władzy Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego – przedstawia działania zbrojne Polaków w czasie I wojny światowej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: akt 5 listopada, mały traktat wersalski – zna daty: wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (VIII 1914 r.), utworzenia Legionów Polskich i Legionu Puławskiego (1914 r.), ogłoszenia aktu 5 listopada (1916 r.), kryzysu przysięgowego (1917 r.), orędzia prezydenta USA Thomasa Woodrowa Wilsona (I 1918 r.), podpisania małego traktatu wersalskiego (1919 r.) – identyfikuje postać Ignacego Paderewskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Naczelny Komitet Narodowy, Legion Puławski, Komitet Narodowy Polski, Błękitna Armia – zna daty: powstania Naczelnego Komitetu Narodowego (1914 r.), powołania Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego (1917 r.), założenia Komitetu Narodowego Polski (1917 r.), utworzenia Błękitnej Armii (1917 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Jędrzeja Moraczewskiego – wskazuje na mapie zmiany terytorialne na ziemiach polskich w czasie I wojny światowej i po jej	Uczeń: – określa wpływ działań polskiej dyplomacji i formacji zbrojnych na odzyskanie niepodległości – przedstawia pierwsze tygodnie działalności państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości	Uczeń: – ocenia wpływ działań polskiej dyplomacji i formacji zbrojnych na odzyskanie niepodległości

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>– omawia działalność Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego na rzecz odbudowy niepodległej Polski</p> <p>– prezentuje decyzje konferencji pokojowej dotyczące odrodzonego państwa polskiego</p>	<p>zakończeniu</p> <p>– charakteryzuje poglądy polskich środowisk politycznych na kwestię niepodległości Polski</p> <p>– opisuje międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej podczas I wojny światowej i po jej zakończeniu</p>		
<p>2. Kształtowanie się granic</p>	<p>1. Powstanie wielkopolskie</p> <p>2. Plebiscyty i powstania śląskie</p> <p>3. Walki o wschodnią granicę</p> <p>4. Przyłączenie Wileńszczyzny</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt</p> <p>– zna daty: powstania wielkopolskiego (XII 1918–II 1919), wojny polsko-bolszewickiej (1919–1921), bitwy warszawskiej (13–25 VIII 1920 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej</p> <p>– omawia wizje odrodzonej Polski w koncepcjach Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: koncepcja inkorporacji, koncepcja federacji</p> <p>– zna daty: pierwszego powstania śląskiego (VIII 1919 r.), drugiego powstania śląskiego (VIII 1920 r.), plebiscytu na Śląsku (20 III 1921 r.), trzeciego powstania śląskiego (V–VII 1921 r.), pokoju w Rydze (III 1921 r.)</p> <p>– identyfikuje postać Wojciecha Korfatego</p> <p>– omawia przebieg i skutki powstania</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: orlęta lwowskie, bunt Żeligowskiego</p> <p>– zna daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920 r.), buntu Żeligowskiego (1920 r.), przyłączenia Litwy Środkowej do Polski (1922 r.)</p> <p>– identyfikuje postać gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego</p> <p>– wskazuje na mapie zmiany zasięgu kolejnych powstań śląskich, obszar Śląska włączony do Polski w 1921 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– charakteryzuje spór dotyczący koncepcji państwa polskiego</p> <p>– na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa</p> <p>– ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej</p> <p>– porównuje, w jaki sposób kształtowała się wschodnia, a w jaki sposób zachodnia granica II Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia zaangażowanie obywateli w walki o granice odrodzonej Polski</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>wielkopolskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg walk Polaków o Śląsk – wskazuje na mapie etapy wojny polsko-bolszewickiej 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności przeprowadzania plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku – przedstawia przebieg walk o granicę wschodnią II Rzeczypospolitej – wyjaśnia okoliczności zajęcia przez Polskę Wileńszczyzny 		
<p>3. Demokracja czy sanacja?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kto powinien rządzić w odrodzonej Rzeczypospolitej? 2. Rządy parlamentarne 3. Zamach majowy 4. Rządy sanacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu sanacja, – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921 r.), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935 r.) – identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego, – charakteryzuje ustrój państwa polskiego przed i po przewrocie majowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, zamach majowy – zna daty uchwalenia małej konstytucji (1919 r.), wyboru prezydenta Gabriela Narutowicza (1922 r.), zamachu majowego (V 1926 r.), wyboru prezydenta Ignacego Mościckiego (1926 r.) – identyfikuje postacie: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Ignacego Mościckiego – omawia genezę, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, wybory brzeskie – zna daty noweli sierpniowej (VIII 1926 r.), powstania Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (1927 r.), wyborów brzeskich (1928 r.), procesu brzeskiego (1931/1932) – identyfikuje postać Macieja Rataja – opisuje przyczyny i przejawy słabości polskiej demokracji w 20-leciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia programowe i działalność głównych partii politycznych w 20-leciu międzywojennym – omawia zalety i słabości polskiej sceny politycznej II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w kształtowaniu oblicza politycznego Polski międzywojennej

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			przebieg i skutki zamachu majowego – prezentuje cechy charakterystyczne rządów sanacyjnych	– wyjaśnia, co wpływało na demokratyczny charakter konstytucji marcowej – określa, co wpływało na autorytarny charakter konstytucji kwietniowej		
5. II Rzeczpospolita	1. Reformowanie kraju 2. Gospodarka II Rzeczypospolitej 3. Rzeczpospolita wielonarodowa 4. Sport w niepodległej Polsce	Uczeń: – zna datę wprowadzenia reformy walutowej (1924 r.) – wskazuje na mapie obszary największego uprzemysłowienia II Rzeczypospolitej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, Centralny Okręg Przemysłowy – identyfikuje postacie: Władysława Grabskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego – charakteryzuje założenia i skutki reformy walutowej i rolnej – charakteryzuje strukturę narodową II Rzeczypospolitej	Uczeń: – przedstawia trudności w powojennej odbudowie Polski – omawia działalność Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego – prezentuje osiągnięcia polskiej gospodarki w okresie międzywojennym	Uczeń: – przedstawia dokonania polskich sportowców – omawia kulturę międzywojennej Polski i charakteryzuje jej główne dziedziny oraz twórców	Uczeń: – przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z wielonarodowego charakteru II Rzeczypospolitej
5. Polacy podczas II wojny światowej	1. Kampania polska 2. Rząd polski na emigracji 3. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 4. Polacy u boku ZSRR	Uczeń: – zna daty: agresji III Rzeszy na Polskę (1 IX 1939 r.), ataku ZSRR na Polskę (17 IX 1939 r.) – identyfikuje postać gen. Władysława Sikorskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu pakt Ribbentrop-Mołotow – zna datę podpisania paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939 r.) – identyfikuje postacie:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu układ Sikorski-Majski – zna daty: układu granicznego (28 IX 1939 r.), układu Sikorski-Majski (30 VII 1941 r.),	Uczeń: – podaje okoliczności powstania armii Andersa – określa polityczne uwarunkowania powstania 1. Dywizji im. T. Kościuszki	Uczeń: – ocenia działalność rządu polskiego na emigracji

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		– omawia polski czyn zbrojny podczas II wojny światowej	Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, gen. Władysława Andersa – wskazuje na mapie miejsca walk Polaków na frontach II wojny światowej – wymienia polskie formacje zbrojne na zachodzie i u boku ZSRR obronnej – charakteryzuje szlak bojowy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie	katastrofy gibraltarskiej (VII 1943 r.) – identyfikuje postacie: gen. Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego, gen. Kazimierza Sosnkowskiego, gen. Stanisława Maczka, gen. Stanisława Sosabowskiego – przedstawia, w jaki sposób doszło do utworzenia rządu polskiego na emigracji oraz omawia jego działalność	w ZSRR – na przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa	
6. W okupowanej Polsce	1. Polityka okupantów 2. Polskie organizacje podziemne 3. Powstanie warszawskie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Armia Krajowa – zna daty powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944 r.) – opisuje politykę niemieckich i radzieckich okupantów wobec narodu polskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Polskie Państwo Podziemne – zna daty mordu katyńskiego (IV–V 1940 r.), przemianowania ZWZ na AK (1942 r.) – identyfikuje postacie: gen. Stefana Grot-Roweckiego, gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego – wskazuje na mapie obszary okupowane przez III Rzeszę i	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja AB, plan „Burza” – zna daty aresztowania wykładowców akademickich w Krakowie (XI 1939 r.), akcji AB (V–VI 1940 r.) – identyfikuje postacie: Witolda Pileckiego, Ireny Sendlerowej – charakteryzuje organizację i działalność Armii Krajowej	Uczeń: – wyjaśnia kontrowersje wokół oceny powstania warszawskiego – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa	Uczeń: – omawia i ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – omawia znaczenie i historię polskich elit

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>ZSRR</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady martyrologii narodu polskiego – wymienia polskie organizacje podziemne – określa uwarunkowania, przebieg i skutki powstania warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia i realizację planu „Burza” – przedstawia motywy polityki okupantów wobec polskich elit 		
<p>7. Polska Ludowa – niepodległa czy zależna?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wizje powojennej Polski 2. Przejęcie władzy przez komunistów 3. Pod rządami PZPR 4. W walce o prawa i wolność 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, socrealizm – zna daty: wypadków poznańskich (28–30 VI 1956r.), protestów społecznych na Wybrzeżu (XII 1970 r.) – wymienia etapy przejmowania pełni władzy w Polsce przez komunistów światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza, Ziemia Odzyskana, „żołnierze wyklęci” – zna daty: powołania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (VI 1945 r.), referendum ludowego (30 VI 1946 r.), powstania PZPR (1948 r.), wystąpień studenckich (III 1968 r.), protestów robotniczych w Radomiu, Płocku i Ursusie (VI 1976 r.) – identyfikuje postacie: gen. Leopolda Okulickiego- Niedźwiadka, Stanisława Mikołajczyka, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, Wolność i Niezawisłość – zna daty: ogłoszenia Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (22 VII 1944 r.), procesu szesnastu (VI 1945 r.), akcji „Wisła” (1947 r.) – identyfikuje postacie: Józefa Cyrankiewicza, Jacka Kuronia, Adama Michnika – określa wpływ wielkich mocarstw na sprawę polską – wyjaśnia, jakie skutki miały masowe migracje ludności na ziemiach polskich po II wojnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Karola Modzelewskiego, Henryka Szlajfera – porównuje wizje niepodległej Polski w koncepcjach politycznych rządu emigracyjnego i polskiej lewicy – opisuje rolę propagandy w kształtowaniu postaw wobec władzy komunistycznej – omawia wpływ powstania węgierskiego w 1956 r. i interwencji w Czechosłowacji na sytuację w Polsce – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i ocenia działalność powojennego podziemia politycznego i „żołnierzy wyklętych” – ocenia motywy i postawy tych Polaków, którzy zdecydowali się popierać komunistów – ocenia, czy powojenna Polska była krajem suwerennym

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			Bolesława Bieruta, kard. Stefana Wyszyńskiego, Władysława Gomułki, Edwarda Gierka – wskazuje na mapie zmiany granic Polski po II wojnie światowej, Ziemie Odzyskane – charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca, polskiego Października 1956 r. oraz Grudnia 1970 r.	– wyjaśnia, dlaczego PSL jako opozycja legalna poniosła klęskę – charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r. i Czerwca 1976 r.	wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa	
8. Drogi do wolności	1. Początki Solidarności 2. Jak powstała Solidarność 3. Władza kontra społeczeństwo 4. Stracona dekada? 5. Okrągły Stół 6. Wybory czerwcowe	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” – zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980 r.), ogłoszenia stanu wojennego (13 XII 1981 r.), wyborów czerwcowych (4 VI 1989 r.) – identyfikuje postacie: Karola Wojtyły, Lecha	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Obrony Robotników, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego – zna daty powstania Komitetu Obrony Robotników (1976 r.), strajków robotniczych na Wybrzeżu (VIII 1980 r.), pacyfikacji robotników w kopalni „Wujek” (16 XII 1981 r.), obrad Okrągłego Stołu (II– IV 1989 r.), powołania Tadeusza	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „drugi obieg”, „sejm kontraktowy” – zna daty powstania Wolnych Związków Zawodowych (1978 r.), powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (IX 1980 r.), zniesienia stanu wojennego (2 VII 1983 r.), wyboru gen. Wojciecha Jaruzelskiego na	Uczeń: – charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do ruchu związkowego i opozycji	Uczeń: – ocenia historyczne znaczenie Okrągłego Stołu – na wybranych przykładach przedstawia i ocenia wpływ jednostki na losy narodu oraz państwa

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		Wałęsy, gen. Wojciecha Jaruzelskiego – opisuje przyczyny, przebieg oraz skutki polityczne i społeczne wydarzeń Sierpnia 1980 r.	Mazowieckiego na urząd premiera (VIII 1989 r.) – identyfikuje postacie: ks. Jerzego Popiełuszki, Tadeusza Mazowieckiego – przedstawia genezę wprowadzenia stanu wojennego, jego cechy charakterystyczne i skutki – podaje przebieg i skutki wyborów czerwcowych w 1989 r. oraz okoliczności powołania rządu Tadeusza Mazowieckiego	prezydenta (VII 1989 r.) – identyfikuje postać Anny Walentynowicz – wymienia najważniejsze organizacje opozycyjne lat 70. i 80. oraz ich działalność – omawia organizację, cele i działalność NSZZ „Solidarność” – opisuje genezę i kluczowe decyzje obrad Okrągłego Stołu		
--	--	--	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

IV. Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny z historii i społeczeństwa. dla uczniów korzystających z podręcznika Poznać przeszłość, Wojna i wojskowość, Europa i świat, Kobieta, mężczyzna, rodzina, wyd. Nowa Era

- klasy czwarte

WOJNA I WOJSKOWOŚĆ

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Od falangi do legionu						
1. Wojny w starożytnej Grecji	1. Konflikty w antycznej Grecji 2. Jak były zorganizowane armie greckie? 3. Zmagania Greków z Persami 4. Wojna peloponeska	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: hoplita, falanga – omawia rolę postaci: Miltiadesa, Temistoklesa, Leonidasa – zna daty bitew: pod Maratonem (490 r. p.n.e.), w wąwozie Termopile (480 r. p.n.e.), pod Salaminą (480 r. p.n.e.) – przedstawia obowiązujące w świecie greckim zasady postępowania w trakcie wojen.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Związek Hellenów – omawia rolę postaci: Dariusza I Wielkiego, Kserksesa – zna daty: powstania jońskiego (499–494 r. p.n.e.), bitwy pod Platejami (479 r. p.n.e.), utworzenia Związku Morskiego (478 r. p.n.e.), wojny peloponeskiej (431–404 r. p.n.e.) – przedstawia tradycje militarne <i>polis</i> spartańskiej – omawia organizację armii greckiej – prezentuje przyczyny wojen grecko-perskich i opisuje ich przebieg – wymienia czynniki decydujące o potęgę militarnej Sparty i Aten – podaje zalety i wady wykorzystywania falangi.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Nieśmiertelni – omawia rolę postaci Cyrusa II Wielkiego – zna daty: wyprawy wojsk Dariusza I Wielkiego na Grecję (492 r. p.n.e.), wyprawy armii Kserksesa (480 r. p.n.e.), bitwy pod Mykale (479 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie zasięg imperium perskiego, obszary objęte powstaniem jońskim i miejsca bitew stoczonych w trakcie wojen grecko-perskich – opisuje sposób wykorzystywania falangi podczas walki – omawia przebieg bitew: pod Maratonem i Termopilami – opisuje przebieg wojny	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu szyk skośny – omawia rolę postaci Epaminondasa – zna daty: bitwy u ujścia Ajgospotamoj (405 r. p.n.e.), oblężenia Aten (404 r. p.n.e.), bitwy pod Leuktrami (371 r. p.n.e.) – opisuje przebieg bitwy pod Platejami – wyjaśnia okoliczności i skutki hegemonii Aten po wojnach z Persją – przedstawia okoliczności upadku hegemonii Sparty w świecie greckim – tłumaczy, na czym polegała przewaga szyku skośnego nad tradycyjnym ustawieniem falangi.	Uczeń: – ocenia na wybranych przykładach strategiczne aspekty starożytnych bitew.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

				<p>peloponeskiej – tłumaczy, czym była „wyprawa dziesięciu tysięcy”.</p>		
<p>2. Imperium Aleksandra Wielkiego</p>	<p>1. Podporządkowanie Grecji 2. Podboje Aleksandra Wielkiego 3. Strategia władcy wobec podbitych obszarów 4. Rozpad imperium Aleksandra</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu kultura hellenistyczna – omawia rolę postaci Aleksandra III Wielkiego – zna daty bitew: nad Granikiem (334 r. p.n.e.), pod Issos (333 r. p.n.e.), pod Gaugamelą (331 r. p.n.e.) – wymienia przyczyny sukcesów Aleksandra Wielkiego podczas podboju Persji.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu diadochowie – omawia rolę postaci: Filipa II Macedońskiego, Dariusza III – zna daty: bitwy pod Cheroneją (338 r. p.n.e.), podboju imperium perskiego przez Aleksandra Wielkiego (334–331 r. p.n.e.), śmierci Aleksandra (323 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie miejsca największych bitew wojsk Aleksandra z Persami – prezentuje okoliczności sięgnięcia po hegemonię w świecie greckim przez Macedonię – omawia przebieg wyprawy armii Aleksandra Wielkiego przeciwko Persom.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: hetajrowie, falanga macedońska – zna daty: zdobywania przez Filipa II Macedońskiego hegemonii w Grecji (359–336 r. p.n.e.), podboju wschodnich prowincji Persji przez Aleksandra Wielkiego (330–327 r. p.n.e.), wyprawy wojsk Aleksandra Wielkiego do Indii (327–325 r. p.n.e.), wojen diadochów (321–281 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie miejsca największych bitew wojsk Aleksandra z Persami – tłumaczy, co decydowało o zwycięstwach sił macedońskich w starciach z innymi armiami – omawia przebieg bitwy pod Issos – opisuje przebieg i skutki bitwy pod Gaugamelą – przedstawia losy imperium macedońskiego po śmierci Aleksandra</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Kassandra, Lizymacha, Ptolemeusza I Sotera, Antygona I Jednookiego, Seleukosa I Nikatora – opisuje przebieg i skutki bitwy pod Cheroneją, ocenia jej znaczenie – przedstawia i ocenia sposób stłumienia przez Aleksandra buntu Greków – charakteryzuje i ocenia politykę Aleksandra Wielkiego wobec podbitych ludów.</p>	<p>Uczeń: – ocenia postawę Aleksandra Wielkiego w bitwie nad Granikiem – porównuje i ocenia postawy Aleksandra Wielkiego oraz Dariusza III w bitwach: pod Issos i Gaugamelą – porównuje taktyki: Aleksandra Wielkiego w bitwie pod Gaugamelą oraz Epaminondasa w starciu pod Leuktrami.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>3. Ekspansja Rzymu w czasach republiki</p>	<p>1. Jak doszło do podboju Italii? 2. I wojna punicka 3. II i III wojna punicka 4. Dalsza ekspansja rzymska i jej skutki</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu legion – omawia rolę postaci Hannibala Barkasa – zna daty: I wojny punickiej (264–241 r. p.n.e.), II wojny punickiej (218–201 r. p.n.e.), III wojny punickiej (149–146 r. p.n.e.) – prezentuje przyczyny i skutki rywalizacji rzymsko-kartagińskiej.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ekwicy, manipuł – omawia rolę postaci Gajusza Mariusza – zna daty: zakończenia podboju Italii przez Rzymian (264 r. p.n.e.), bitwy pod Kannami (216 r. p.n.e.), bitwy pod Zamą (202 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie tereny zdobyte przez Rzymian w wyniku wojen punickich – opisuje organizację armii rzymskiej – porównuje uzbrojenie legionisty rzymskiego i hoplity greckiego – tłumaczy, dlaczego Rzymianie zyskali przewagę nad Kartagińczykami podczas walk na morzu – prezentuje najważniejsze etapy rzymskiej ekspansji terytorialnej w okresie republiki – przedstawia przyczyny i skutki reform wojskowych wprowadzonych przez Gajusza Mariusza – omawia zmiany zachodzące w armii rzymskiej w okresie republiki.</p>	<p>Wielkiego. Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu abordaż – omawia rolę postaci: Pyrrusa, Scypiona Afrykańskiego Starszego – zna daty: zdobycia Tarentu (272 r. p.n.e.), bitwy pod Mylae (260 r. p.n.e.), bitwy koło przylądka Eknomos (256 r. p.n.e.), bitwy nad Trebbią (218 r. p.n.e.), bitwy nad Jeziorem Trazymeńskim (217 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie etapy ekspansji terytorialnej Rzymu – omawia przyczyny i przebieg ekspansji terytorialnej Rzymu na Półwyspie Apenińskim oraz etapy podboju Italii przez Rzymian – przedstawia okoliczności powstania floty rzymskiej i sposoby jej walki – opisuje przebieg i skutki wojen punickich – prezentuje przebieg bitwy pod Kannami i zastosowaną w jej trakcie strategię Kartagińczyków – przybliży przebieg bitwy pod Zamą i zastosowaną w</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>velites</i>, <i>hastati</i>, <i>triarii</i>, szyk „żółw”, szyk manipularny – zna daty: sojuszu Rzymu z miastami latyńskimi (493 r. p.n.e.), najazdu Galów na Rzym (390 r. p.n.e.), zdobycia przez Rzymian Nowej Kartaginy w Hiszpanii (209 r. p.n.e.) – wskazuje na mapie szlak wojsk kartagińskich podczas II wojny punickiej – tłumaczy zależność między pozycją społeczną i majątkową obywateli rzymskich a rodzajem ich służby w armii – omawia rodzaje szyków w armii rzymskiej – wyjaśnia znaczenie rzymskich zasad: <i>Divide et impera</i>; <i>Si vis pacem, para bellum</i>.</p>	<p>Uczeń: – omawia i ocenia zastosowanie w praktyce zasad: <i>Divide et impera</i>; <i>Si vis pacem, para bellum</i> – ocenia wpływ różnych formacji zbrojnych na przebieg bitew na przykładzie starcia pod Kannami.</p>
--	---	---	---	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

				jej trakcie strategię Rzymian.		
<p>4. Juliusz Cezar i Imperium Rzymskie</p>	<p>1. Kryzys republiki i podbój Galii 2. Wojny domowe u schyłku republiki 3. Idea <i>pax Romana</i> i jej znaczenie</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu gladiator – omawia rolę postaci: Juliusza Cezara, Spartakusa, Oktawiana Augusta – zna daty: zawiązania I triumwiratu (60 r. p.n.e.), powstania Spartakusa (73–71 r. p.n.e.), zawiązania II triumwiratu (43 r. p.n.e.), bitwy pod Akcjum (31 r. p.n.e.) – przedstawia rolę gladiatorów w starożytnym Rzymie – omawia okoliczności przejścia władzy w Rzymie przez Juliusza Cezara – tłumaczy, dlaczego wojska Juliusza Cezara odnosiły zwycięstwa w starciach z mającymi nad nimi przewagę liczebną siłami przeciwników.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: triumwirat, „pokój rzymski” (<i>pax Romana</i>), limes – omawia rolę postaci: Gnejusza Pompejusza, Marka Antoniusza – zna daty: wojny galijskiej (58–51 r. p.n.e.), wojny Cezara z Pompejuszem (49–45 r. p.n.e.), bitwy pod Farsalos (48 r. p.n.e.), zabójstwa Cezara (44 r. p.n.e.), ogłoszenia „pokoju rzymskiego” (27 r. p.n.e.) – przedstawia przebieg i skutki wojny galijskiej – wyjaśnia, jakie korzyści i straty przynosiła surowa dyscyplina wprowadzona w legionach rzymskich – tłumaczy, na czym polegała idea <i>pax Romana</i>, wymienia skutki jej wprowadzenia w Imperium Rzymskim.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu liktor – omawia rolę postaci: Lucjusza Korneliusza Sulli, Marka Krassusa, Wercyngetoryksa, Kleopatry VII, Lepidusa, Marka Aureliusza, Trajana, Hadriana – zna daty: dyktatury Sulli (82–79 r. p.n.e.), powstania Wercyngetoryksa (53–52 r. p.n.e.), bitwy pod Alezją (52 r. p.n.e.), bitwy pod Filippi (42 r. p.n.e.), wojny Oktawiana z Markiem Antoniuszem (32–31 r. p.n.e.) – tłumaczy, w jakich okolicznościach Lucjusz Korneliusz Sulla wprowadził w Rzymie dyktaturę – omawia przebieg wojny między Juliuszem Cezarem a Pompejuszem – przedstawia taktykę wykorzystaną przez Juliusza Cezara w trakcie bitwy pod Farsalos – prezentuje zmiany, które wprowadzono w armii</p>	<p>Uczeń: – zna daty: ostatecznego podboju Galii przez wojska Cezara (51 r. p.n.e.), wkroczenia armii Cezara do Italii (49 r. p.n.e.), bitwy pod Dyrrachium (48 r. p.n.e.) – omawia strategię Juliusza Cezara wykorzystaną w trakcie oblężenia Alezji – wyjaśnia wpływ zmian wprowadzonych w armii rzymskiej w I i II w. n.e. na życie społeczne w państwie.</p>	<p>Uczeń: – ocenia polityczne oraz militarne skutki rywalizacji wybitnych wodzów na przykładzie Juliusza Cezara i Gnejusza Pompejusza – ocenia strategię bitewną Juliusza Cezara na wybranych przykładach.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

				<p>rzymskiej w I i II w. n.e. – wyjaśnia rolę rzymskiego limesu w podziale starożytnego świata na „cywilizowany” i „barbarzyński”.</p>		
II. Czasy rycerskie						
<p>1. Od drużyny książęcej do rycerstwa</p>	<p>1. Europa Zachodnia na początku średniowiecza 2. Armia Franków 3. Drużyny książęce w Polsce 4. Początki rycerstwa w Europie Zachodniej i Polsce</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rycerstwo, drużyna – omawia rolę postaci: Mieszka I, Karola Wielkiego – zna datę bitwy pod Cedynią (972 r.) – przedstawia organizację wojsk w państwie piastowskim.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: pancerni, pospolite ruszenie – omawia rolę postaci Karola Młota – zna datę bitwy pod Poitiers (732 r.) – przedstawia znaczenie bitwy pod Poitiers – opisuje zmiany wprowadzone w armii frankijskiej w czasach panowania Karola Wielkiego – prezentuje rolę, organizację i sposób finansowania drużyny Mieszka I – omawia przebieg i znaczenie bitwy pod Cedynią – tłumaczy, dlaczego władcy zrezygnowali ze stałych drużyn i nadawali ziemię w zamian za służbę wojskową.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: tarczownicy, legendy arturiańskie – przedstawia przyczyny i przejawy upadku znaczenia armii rzymskiej – omawia sytuację militarną w Europie Zachodniej na początku średniowiecza – prezentuje organizację i sposób walki armii Franków – opisuje relacje między władcami piastowskimi a drużynnikami – wymienia wady i zalety rezygnacji władców ze stałych drużyn na rzecz nadawania ziemi w zamian za służbę wojskową – omawia proces kształtowania się rycerstwa i znaczenie tego nowego stanu w monarchii polskiej – przytacza legendy arturiańskie.</p>	<p>Uczeń: – opisuje proces rezygnacji z drużyny książęcej na ziemiach polskich w średniowieczu – podaje przykłady wpływu symboliki przekazów arturiańskich na średniowieczne legendy polskie – przedstawia związek pomiędzy wprowadzeniem systemu lennego a zmianami w organizacji średniowiecznych armii.</p>	<p>Uczeń: – ocenia walory militarne drużyny książęcej w państwie piastowskim.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>2. Etos rycerski</p>	<p>1. Kształtowanie się rycerstwa 2. Wyprawy krzyżowe i zakony rycerskie 3. Herby i turnieje 4. Rycerstwo w kulturze</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: herb, turniej, kultura rycerska – zna daty: I wyprawy krzyżowej (1096–1099 r.), IV wyprawy krzyżowej (1202–1204 r.), zdobycia Akki przez wojska tureckie (1291 r.) – wyszczególnia elementy obyczajowości rycerskiej – wymienia cnoty rycerskie.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: etos rycerski, zakon rycerski – omawia rolę postaci Urbana II – zna daty: zdobycia Jerozolimy i utworzenia Królestwa Jerozolimskiego (1099 r.), utworzenia zakonu krzyżackiego (1191 r.), upadku cesarstwa łacińskiego (1261 r.) – wymienia cechy charakterystyczne etosu rycerskiego – analizuje elementy obyczajowości rycerskiej w średniowieczu – tłumaczy, jaką rolę odgrywały w średniowieczu zamki rycerskie.</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Gotfryda z Bouillon, Saladyna – zna daty: wezwania chrześcijan przez Urbana II do rozpoczęcia krucjat (1095 r.), II wyprawy krzyżowej (1147–1149 r.), III wyprawy krzyżowej (1189–1192 r.), V wyprawy krzyżowej (1217–1221 r.), VI wyprawy krzyżowej (1248–1254 r.), VII wyprawy krzyżowej (1270 r.) – przedstawia proces kształtowania się rycerstwa – podaje przykłady nieprzestrzegania etosu rycerskiego w średniowieczu – prezentuje etapy i skutki wypraw krzyżowych – analizuje zmiany uzbrojenia rycerstwa w średniowieczu.</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Konrada III, Ludwika VII, Fryderyka Barbarossy, Filipa II Augusta, Ryszarda Lwie Serce, Baldwina I, Fryderyka II Hohenstaufa, Ludwika IX Świętego – przedstawia i ocenia znaczenie wypraw krzyżowych dla Europy – porównuje turniejowe i bitewne wyposażenie rycerzy.</p>	<p>Uczeń: – ocenia wpływ wypraw krzyżowych na kształtowanie się rycerstwa europejskiego – omawia i ocenia wpływ średniowiecznego etosu rycerskiego na obyczajowość i kulturę w następnych epokach.</p>
<p>3. Wojny sprawiedliwe i niesprawiedliwe</p>	<p>1. Początki polskiego rycerstwa 2. Konflikt z zakonem krzyżackim 3. Sobór w</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci Konrada Mazowieckiego – zna daty: sprowadzenia Krzyżaków do Polski (1226 r.), wielkiej wojny z zakonem krzyżackim</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna sprawiedliwa, wojna niesprawiedliwa – omawia rolę postaci: Władysława Łokietka,</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Zawiszy Czarnego z Garbowa, Pawła Włodkowica – zna daty: soboru w Konstancji (1414–1418 r.),</p>	<p>Uczeń: – zna datę utworzenia Związku Pruskiego (1440 r.) – wyjaśnia znaczenie poglądów religijnych i politycznych dla</p>	<p>Uczeń: – ocenia poglądy Pawła Włodkowica na temat przyczyn i sposobu prowadzenia wojen – ocenia znaczenie dla sporu polsko-</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	Konstancji 4. Klęska zakonu krzyżackiego	(1409–1411 r.), bitwy pod Grunwaldem (15 lipca 1410 r.), wojny trzynastoletniej (1454–1466 r.), hołdu pruskiego (1525 r.) – opisuje okoliczności sprowadzenia Krzyżaków do Polski.	Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły, Kazimierza Jagiellończyka, Zygmunta I Starego, Albrechta Hohenzollerna – zna daty: zajęcia Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków (1308–1309 r.), bitwy pod Płowcami (1331 r.), pokoju w Kaliszu (1343 r.), I pokoju toruńskiego (1411 r.), II pokoju toruńskiego (1466 r.) – prezentuje przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-krzyżackich toczonych w czasach panowania ostatnich Piastów – przedstawia przebieg i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – podaje okoliczności sekularyzacji zakonu krzyżackiego.	powstania antykrzyżackiego w Prusach (1454 r.), bitwy pod Chojnicami (1454 r.), ostatniej wojny z Krzyżakami (1519–1521 r.) – wskazuje na mapie kierunki działań wojsk polsko-litewskich i krzyżackich w czasie wielkiej wojny z zakonem oraz zmiany terytorialne będące następstwami zawarcia I pokoju toruńskiego – przedstawia proces kształtowania się średniowiecznego rycerstwa polskiego – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem – przybliży postawy posłów polskich w trakcie soboru w Konstancji – prezentuje przyczyny, przebieg i skutki wojny trzynastoletniej.	definiowania wojen: sprawiedliwych i niesprawiedliwych w średniowieczu – ocenia, czy wojna może być sprawiedliwa, i uzasadnia swoją opinię.	krzyżackiego: bitwy pod Płowcami, bitwy pod Grunwaldem, wystąpienia Pawła Włodkowica na sejmie w Konstancji.
4. Koniec epoki rycerstwa	1. Wojna stuletnia 2. Zmierzch rycerstwa 3. Początki broni palnej	Uczeń: – zna daty: wojny stuletniej (1337–1453 r.), zdobycia Konstantynopola przez Turków (1453 r.) – omawia przyczyny i skutki wojny stuletniej.	Uczeń: – omawia rolę postaci: Joanny d’ Arc, Jana Husa – zna daty bitew: pod Crécy (1346 r.), pod Azincourt (1415 r.) – wyjaśnia, dlaczego	Uczeń: – omawia rolę postaci: Filipa VI, Edwarda III, Karola VII, Zygmunta Luksemburskiego, Jana Žižki – zna daty: spalenia	Uczeń: – omawia rolę postaci Arnolda von Winkelrieda – zna daty: bitwy pod Morgarten (1315 r.), bitwy pod Dornbach (1499 r.), odsieczy Pragi przez	Uczeń: – ocenia militarne skutki zastosowania broni palnej.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>bitwy: pod Crécy i Azincourt oznaczały koniec epoki rycerstwa</p> <p>– przedstawia wpływ Joanny d’Arc na przebieg wojny stuletniej</p> <p>– wskazuje okoliczności wprowadzenia broni palnej</p> <p>– prezentuje zmiany organizacji armii europejskich w XV w.</p>	<p>Joanny d’Arc na stosie (1431 r.), utworzenia Konfederacji Szwajcarskiej (1291 r.), bitwy pod Lipanami (1434 r.)</p> <p>– charakteryzuje technikę wojenną stosowaną przez wojska husyckie</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miało wykorzystywanie przez husytów wozów bojowych</p> <p>– przedstawia sposoby zastosowania broni palnej podczas prowadzenia działań wojennych w XV w.</p>	<p>wojska Jana Žižki (1420 r.)</p> <p>– przedstawia przebieg wojen Szwajcarów o zachowanie suwerenności i wpływ tych konfliktów na sposób prowadzenia działań wojennych w nowożytnej Europie</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega symbolika postaci Winkelrieda.</p>	
III. Wojny religijne i dynastyczne						
<p>1. Wojny religijne w XVI wieku</p>	<p>1. Reformacja i początki konfliktów religijnych</p> <p>2. Wojny włoskie</p> <p>3. Konflikty religijne we Francji</p> <p>4. Klęska Wielkiej Armady</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu wojna religijna</p> <p>– omawia rolę postaci Marcina Lutra</p> <p>– zna daty: wystąpienia Marcina Lutra (1517 r.), pokoju w Augsburgu (1555 r.), tzw. nocy św. Bartłomieja (1572 r.), wydania <i>Edyktu nantejskiego</i> (1598 r.)</p> <p>– podaje przyczyny i skutki konfliktów religijnych w Europie.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: tzw. noc św. Bartłomieja, Wielka Armada</p> <p>– omawia rolę postaci: Thomasa Münzera, Katarzyny Medycejskiej, Henryka de Burbon, Elżbiety I</p> <p>– zna daty: powstania chłopskiego w Niemczech (1524–1525 r.), bitwy pod Frankenhausen (1525 r.), klęski Wielkiej Armady (1588 r.)</p> <p>– tłumaczy, w jaki sposób</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Szmalkaldzki, <i>Sacco di Roma</i></p> <p>– omawia rolę postaci: Karola V, Karola VIII, Ludwika XII, Franciszka I, Francisza Drake’a</p> <p>– zna daty: sejmu w Spirze (1529 r.), utworzenia Związku Szmalkaldzkiego (1531 r.), bitwy pod Pawią (1525 r.), <i>Sacco di Roma</i> (1527 r.), tzw. wojny trzech Henryków (1574–1589 r.)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: wojen szmalkaldzkich (1546–1552 r.), wyprawy wojsk Karola VIII do Włoch (1494 r.), wyprawy sił Ludwika XII do Włoch (1499 r.), bitwy pod Marignano (1515 r.), pokoju w Cateau-Cambrésis (1559 r.), wydania edyktu tolerancyjnego w Saint-Germain-en-Laye (1562 r.), wojny między hugenotami a katolikami we Francji (1562–1594 r.),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia, czy postanowienia <i>Edyktu nantejskiego</i> mogły stanowić podstawę pokojowego współistnienia protestantów i katolików</p> <p>– ocenia, czy reformacja musiała oznaczać wciągnięcie państw europejskich w konflikty o podłożu religijnym.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>reformacja wpłynęła na radykalizację nastrojów społecznych w Niemczech</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje przyczyny, przebieg i skutki wojny chłopskiej w Niemczech – wskazuje wady i zalety prowadzenia działań wojennych z pomocą wojsk zaciężnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg i skutki wojen religijnych w Niemczech – tłumaczy, jaką rolę odegrało użycie broni palnej w trakcie bitwy pod Pawią – podaje skutki polityczne <i>Sacco di Roma</i> – wymienia przyczyny sukcesów i klęsk armii francuskiej w czasie wojen włoskich – prezentuje przyczyny, przebieg i skutki rywalizacji angielsko-hiszpańskiej. 	<p>pokoju w Saint-Germain-en-Laye (1570 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje przyczyny, przebieg i skutki wojen włoskich – omawia wpływ wojen włoskich na sposób prowadzenia konfliktów zbrojnych w epoce nowożytnej – opisuje przyczyny, przebieg i skutki wojen religijnych we Francji. 	
<p>2. Europa w XVII wieku</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konflikt w Niderlandach 2. Wybuch wojny trzydziestoletniej 3. Wojna w Rzeszy 4. Zakończenie wojny trzydziestoletniej 5. Jak walczone w XVII wieku 6. Wzrost potęgi Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty wojny trzydziestoletniej (1618–1648 r.) – wymienia przyczyny i skutki wojny trzydziestoletniej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: tzw. defenestracja praska, Armia Nowego Wzoru – omawia rolę postaci: Gustawa II Adolfa, Olivera Cromwella, Armanda Jeana du Plessis de Richelieu, Ludwika XIV – zna daty: tzw. II defenestracji praskiej (1618 r.), bitwy pod Białą Górą (1620 r.), bitwy pod Lützen (1632 r.), pokoju westfalskiego (1648 r.) – wskazuje na mapie obszary krajów zaangażowanych w wojnę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu tzw. pacyfikacja gandawska – omawia rolę postaci: Wilhelma Orańskiego, Fryderyka V, Ferdynanda Habsburga, Chrystiana IV, Albrechta von Wallensteina – zna daty: wybuchu antyhiszpańskiego powstania w Niderlandach (1566 r.), zawarcia tzw. pacyfikacji gandawskiej (1576 r.), wkroczenia wojsk duńskich do Rzeszy (1625 r.), bitwy pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci: Filipa II, Gábora Bethlena – zna daty: unii w Arras (1579 r.), najazdu wojsk Gábora Bethlena na Wiedeń (1619 r.), oblężenia Magdeburga (1631 r.), bitwy pod Nördlingen (1634 r.), upadku La Rochelle (1628 r.) – wyjaśnia, na czym polegała przewaga żołnierzy Armii Nowego Wzoru nad innymi wojskami zaciężnymi – tłumaczy, dlaczego wojna trzydziestoletnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia polityczne i społeczne skutki wojny trzydziestoletniej.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>trzydziestoletnią</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sposoby prowadzenia walk w XVII w. – wymienia nazwy formacji zbrojnych walczących w XVII w. – prezentuje znaczenie fortyfikacji dla prowadzenia działań wojennych w XVII w. 	<p>Rocroi (1643 r.), odwołania <i>Edyktu nantejskiego</i> (1685 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki konfliktu w Niderlandach – wymienia i charakteryzuje okresy wojny trzydziestoletniej – tłumaczy, dlaczego zwycięstwo Szwedów pod Lützen można określić jako pyrrusowe – omawia przyczyny i skutki odwołania <i>Edyktu nantejskiego</i> we Francji – określa wady i zalety sposobów zaopatrywania wojsk w XVII w. 	<p>trwała tak długo i czemu angażowali się w nią władcy kolejnych państw sąsiadujących z Rzeszą.</p>	
<p>3. Armia polska za pierwszych królów elekcyjnych</p>	<p>1. Armia polsko-litewska w XVI wieku</p> <p>2. Wojny o Inflanty</p> <p>3. Wojny ze Szwedami</p> <p>4. Wojny z Rosją i Turcją na początku XVII wieku</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu husaria – omawia rolę postaci: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego – zna daty bitew: pod Kircholmem (1605 r.), pod Kłuszynem (1610 r.), pod Cecorą (1620 r.), pod Chocimiem (1621 r.) – wymienia cechy charakterystyczne armii polsko-litewskiej w XVI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wojsko kwarciane, piechota wybraniecka – omawia rolę postaci Stefana Batorego – zna daty: wojny z Moskwą o Inflanty (1577–1582 r.), rozejmu w Jamie Zapolskim (1582 r.), wojny z Rosją (1609–1619 r.), rozejmu w Dywilinie (1619 r.) – wskazuje na mapie tereny, których 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: obrona potoczna, rota, lisowczycy, koncerz – omawia rolę postaci Aleksandra Lisowskiego – zna daty: utworzenia piechoty wybranieckiej (1578 r.), wyprawy połockiej (1579 r.), wyprawy na Wielkie Łuki (1580 r.), wyprawy pskowskiej (1581–1582 r.), inwazji wojsk szwedzkich na Inflanty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę przyłączenia Estonii do Rzeczypospolitej (1600 r.) – wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy wojskami kozackimi a lisowczykami – określa skuteczność armii polsko-litewskiej w XVI w. – ocenia, czy śmierć Jana Karola Chodkiewicza w trakcie walk pod Chocimiem miała wpływ na postawy żołnierzy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia działalność i skuteczność lisowczyków jako wojska najemnego – ocenia wartość bojową husarii – ocenia skuteczność wybitnych wodzów podczas wielkich bitew z pierwszej połowy XVII w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>przynależność budziła spory pomiędzy Rzeczpospolitą a Szwecją</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa cechy charakterystyczne armii polsko-litewskiej w XVI w. – przedstawia reformy wojskowe wprowadzone przez Stefana Batorego – omawia strategię Jana Karola Chodkiewicza wykorzystaną w trakcie bitwy pod Kircholmem – analizuje strategię Stanisława Żółkiewskiego wykorzystaną w trakcie bitwy pod Kłuszynem – prezentuje uzbrojenie i sposób walki husarii. 	<p>(1604 r.), wyprawy sił Dymitra Samozwańca na Moskwę (1604 r.), zdobycia Smoleńska (1611 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie kierunki wypraw wojsk Stefana Batorego – omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny o Inflanty toczonej w czasach panowania Stefana Batorego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-szwedzkich, polsko-rosyjskich oraz polsko-tureckich, które toczono na przełomie XVI i XVII w. 	<p>polskich.</p>	
<p>4. Od potęgi do kryzysu Rzeczypospolitej</p>	<p>1. W walce z Gustawem Adolfem</p> <p>2. Kozacy</p> <p>3. Reformy armii polskiej w drugiej połowie XVII wieku</p> <p>4. Potop szwedzki</p> <p>5. Schyłek polskiej potęgi militarnej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci: Bohdana Chmielnickiego, Władysława IV, Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego – zna daty: bitwy pod Oliwą (1627 r.), bitwy pod Trzcianą (1629 r.), wybuchu powstania Chmielnickiego (1648 r.), bitwy pod Chocimiem (1673 r.), bitwy pod Wiedniem (1683 r.) – wymienia przyczyny sukcesów i porażek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu rejestr kozacki – omawia rolę postaci: Gustawa II Adolfa, Karola X Gustawa, Stefana Czarnieckiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego – zna daty: zajęcia Pomorza Gdańskiego przez Szwedów (1626–1629 r.), rozejmu w Starym Targu (1629 r.), bitwy nad Żółtymi Wodami (1648 r.), bitwy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: autorament, wojsko komputowe – omawia rolę postaci: Jeremiego Wiśniowieckiego, Janusza Radziwiłła, Fryderyka Wilhelma, Jerzego II Rakocznego – zna daty: wojny polsko-szwedzkiej (1621–1622 r.), oblężenia Zbaraża (1649 r.), bitwy pod Batohem (1652 r.), konfederacji tyszowieckiej (1655 r.), 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci Arendta Dickmanna – zna daty: utworzenia rejestru kozackiego (1572 r.), bitwy pod Walmoją (1626 r.), kapitulacji wojsk polskich pod Ujściem i w Kiejdanach (1655 r.), oblężenia Koldyngi (1658 r.) – przedstawia wpływ sytuacji finansowej Rzeczypospolitej na wyniki zmagania jej armii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia, czy Rzeczpospolita w XVII w. potrzebowała silnej i dużej floty – ocenia, czy decyzja Jana III Sobieskiego dotycząca zaangażowania się w działania wojenne przeciwko Turcji i rozpoczęcia odsieczy wiedeńskiej była słuszna.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		Szwedów w wojnach z Rzeczpospolitą.	pod Korsuniem (1648 r.), bitwy pod Beresteczkiem (1651 r.), ugody w Perejasławiu (1654 r.), oblężenia Jasnej Góry (1655 r.), bitwy pod Warką (1656 r.), pokoju w Oliwie (1660 r.), pokoju w Andruszowie (1667 r.), traktatu w Buczaczu (1672 r.), pokoju w Karłowicach (1699 r.) – tłumaczy, co było podstawą siły bojowej Kozaków i jak wykorzystywali ją oni w praktyce – omawia reformy wprowadzone w armii polskiej w drugiej połowie XVII w.	bitwy pod Warszawą (1656 r.), zerwania związków lennych Brandenburgii z Polską (1656 r.), układu w Radnot (1656 r.), wojny Rzeczypospolitej z Turcją (1672–1676 r.), traktatu w Żurawnie (1676 r.) – opisuje przebieg i skutki wojen polsko- szwedzkich toczonych w pierwszej połowie XVII w. – prezentuje przebieg i skutki potopu szwedzkiego – przedstawia przebieg i skutki wojen polsko- tureckich toczonych w drugiej połowie XVII w. – omawia strategię wykorzystaną przez Jana III Sobieskiego w trakcie bitwy pod Wiedniem.		
5. Upadek Rzeczypospolitej	1. Konfederacja barska 2. Reformy wojska w XVIII wieku 3. Wojna w obronie <i>Konstytucji 3 maja</i> 4. Powstanie kościuszkowskie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu kosynierzy – omawia rolę postaci: Stanisława Augusta Poniatowskiego, Tadeusza Kościuszki – zna daty: konfederacji barskiej (1768–1772 r.), I rozbioru Polski (1772 r.), Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.), zawiązania konfederacji targowickiej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konfederacja barska, Sejm Niemy, naczelnik powstania, rzeź Pragi – omawia rolę postaci: Kazimierza Pułaskiego, Jana Henryka Dąbrowskiego – zna daty: utworzenia Szkoły Rycerskiej (1765 r.), bitwy pod Zieleńcami	Uczeń: – zna daty: Sejmu Niemego (1717 r.), utworzenia Generalności (1769 r.), ogłoszenia detronizacji Stanisława Augusta Poniatowskiego (1770 r.), reformy wojska uchwalonej przez Sejm Wielki (1789 r.), bitwy pod Dubienką (18 lipca 1792 r.) – omawia przebieg działań	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego Polacy brali udział w wojnie o niepodległość USA – wymienia różnice pomiędzy konfederacją barską a powstaniem kościuszkowskim – porównuje przyczyny klęski konfederacji barskiej i powstania kościuszkowskiego.	Uczeń: – ocenia wkład militarny Polaków w walkę o zachowanie niepodległości – ocenia kierunek, w jakim zmierzały reformy wojska Rzeczypospolitej w XVIII w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		(1792 r.), II rozbioru Polski (1793 r.), powstania kościuszkowskiego (1794 r.), III rozbioru Polski (1795 r.) – przedstawia przy-czynny i skutki powstania kościuszkowskiego.	(18 czerwca 1792 r.), przysięgi Tadeusza Kościuszki w Krakowie (24 marca 1794 r.), bitwy pod Raławicami (4 kwietnia 1794 r.), bitwy pod Szczekocinami (6 czerwca 1794 r.), bitwy pod Maciejowicami (10 października 1794 r.), rzezi Pragi (4 listopada 1794 r.) – tłumaczy, w jakich okolicznościach zawiązano konfederację barską – przedstawia reformy wojska przeprowadzone w XVIII w. – wyjaśnia, jakie znaczenie miało ustanowienie Orderu Virtuti Militari – prezentuje przebieg powstania kościuszkowskiego.	politycznych i walk prowadzonych przez konfederatów barskich – określa przyczyny, przebieg i skutki wojny w obronie <i>Konstytucji 3 maja</i> – przedstawia strategię wykorzystaną przez Tadeusza Kościuszkę w trakcie bitwy pod Raławicami – wyjaśnia, dlaczego udział kosynierów w bitwie raławickiej był możliwy i wyjątkowo ważny – tłumaczy cel przeprowadzonej przez Rosjan rzezi mieszkańców Pragi.		
IV. Wojny wieku XIX						
1. Epoka napoleońska	1. Rewolucja francuska i jej wpływ na przemiany w wojsku 2. Początki kariery Napoleona Bonapartego 3. Wielkie zwycięstwa Napoleona	Uczeń: – omawia rolę postaci Napoleona Bonapartego – zna daty: wybuchu rewolucji francuskiej (1789 r.), bitwy pod Austerlitz (1805 r.), wyprawy armii Napoleona na Rosję (1812 r.) – podaje przyczyny i skutki klęski wojsk	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu tzw. 100 dni Napoleona – omawia rolę postaci Aleksandra I – zna daty: koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.), bitwy pod Borodino (1812 r.), bitwy pod Lipskiem (1813 r.),	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: tzw. bitwa trzech cesarzy, tzw. bitwa narodów – omawia rolę postaci: Franciszka I, Horatia Nelsona, Michała Kutuzowa, Arthura Wellesleya – zna daty: objęcia przez	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka linearna, taktyka kolumnowo-tyralierska – omawia rolę postaci: Louisa Nicolasa Davouta, Michela Neyana – zna daty: I koalicji antyfrancuskiej (1792–1797 r.), utworzenia armii	Uczeń: – ocenia talent militarny Napoleona.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	<p>4. Wyprawa na Moskwę 5. Upadek cesarza Francuzów 6. Armie w epoce napoleońskiej</p>	<p>Napoleona w Rosji.</p>	<p>abdykacji Napoleona (1814 r.), bitwy pod Waterloo (1815 r.) – przedstawia wpływ rewolucji francuskiej na przemiany w wojsku – wymienia bitwy, które miały przełomowe znaczenie w kampaniach napoleońskich – charakteryzuje rodzaje wojsk tworzących armię Napoleona – prezentuje przebieg i skutki wyprawy sił Napoleona na Moskwę.</p>	<p>Napoleona dowództwa nad Armią Włoch (1796 r.), wyprawy wojsk Napoleona do Egiptu (1798 r.), bitwy pod piramidami (1798 r.), bitwy pod Abukirem (1799 r.), bitwy pod Marengo (1800 r.), bitwy pod Frydlandem (1807 r.), bitwy pod Jeną (1806 r.), bitwy pod Auerstädt (1806 r.), bitwy pod Trafalgarem (1805 r.), bitwy pod Wagram (1809 r.) – omawia początki kariery Napoleona Bonapartego – wymienia czynniki, które zdecydowały o zwycięstwie Francuzów w wojnie z siłami I koalicji – przedstawia przebieg kampanii napoleońskich – prezentuje strategię wykorzystaną przez Arthura Wellesleya w trakcie bitwy pod Waterloo – określa okoliczności upadku Napoleona.</p>	<p>narodowej we Francji (1793 r.), zdobycia przez siły Napoleona Tulonu (1793 r.), II koalicji antyfrancuskiej (1799–1802 r.), pokoju w Amiens (1802 r.), wybuchu wojny francusko-angielskiej (1803 r.), III koalicji antyfrancuskiej (1805 r.), IV koalicji antyfrancuskiej (1806–1807 r.), bitwy pod Hławą Pruską (1807 r.), V koalicji antyfrancuskiej (1808–1809 r.), VI koalicji antyfrancuskiej (1812–1814 r.), VII koalicji antyfrancuskiej (1815 r.) – wyjaśnia, czym różniła się kampania rosyjska od poprzednich wojen toczonych przez armię Napoleona.</p>	
<p>2. „Czarna i biała legenda” Napoleona</p>	<p>1. Stosunek Napoleona do podbitej ludności 2. Polityka francuska wobec Hiszpanii 3. Księstwo</p>	<p>Uczeń: – zna datę utworzenia Księstwa Warszawskiego (1807 r.) – przedstawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Kodeks Napoleona</i>, blokada kontynentalna – omawia rolę postaci Józefa Poniatowskiego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu tzw. II wojna polska – omawia rolę postaci: Józefa Bonapartego, Józefa Zajączka</p>	<p>Uczeń: – zna daty: traktatu w Fontainebleau (1807 r.), usunięcia Francuzów z Hiszpanii (1813 r.) – przedstawia stosunek różnych narodów</p>	<p>Uczeń: – ocenia stosunek Napoleona do podbitej ludności – ocenia stosunek Napoleona do Polaków – ocenia, czy</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	Warszawskie		<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: pokoju w Tylży (1807 r.), wojny z Austrią (1809 r.), wysłania legionistów polskich na Santo Domingo (1801–1802 r.) – wskazuje na mapie obszary państw zależnych od Francji w czasach rządów Napoleona – przedstawia stosunek Napoleona do podbitej ludności – opisuje wkład militarny Polaków w kampanie armii Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: blokady kontynentalnej (1806–1810 r.), wybuchu powstania w Wielkopolsce (1806 r.) – prezentuje politykę francuską w Hiszpanii – przedstawia słabości i zalety Księstwa Warszawskiego – analizuje „czarną i białą legendę” Napoleona. 	<p> europejskich do Napoleona</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice pomiędzy ocenami Napoleona w Polsce i w innych państwach europejskich. 	<p>opowiedzenie się po stronie Napoleona przyniosło Polakom korzyści.</p>
<p>3. Od kongresu wiedeńskiego do pax Britannica</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowy ład w Europie 2. Rewolucje w pierwszej połowie XIX wieku 3. Wojna krymska i kongres berliński 4. Konflikty kolonialne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu kongres wiedeński – zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815 r.) – wymienia postanowienia polityczne i terytorialne uczestników kongresu wiedeńskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Święte Przymierze, <i>pax Britannica</i>, Wiosna Ludów, wojna krymska, kongres berliński – omawia rolę postaci: Aleksandra I, Wiktorii I, Aleksandra II – zna daty: utworzenia Świętego Przymierza (1815 r.), wybuchu powstania listopadowego (1830 r.), Wiosny Ludów (1848–1849 r.), wojny krymskiej (1853–1856 r.), kongresu berlińskiego (1878 r.) – omawia okoliczności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: epoka wiktoriańska, rządy reakcji, tzw. sojusz trzech cesarzy, powstanie sipajów, wojny burskie, tzw. powstanie bokserów – omawia rolę postaci: Mikołaja I, Giuseppe Mazziniego, Józefa Bema – zna daty: rewolucji we Francji i w Belgii (1830 r.), powstania sipajów (1857–1859 r.), zawarcia tzw. sojuszu trzech cesarzy (1873 r.), I wojny burskiej (1880–1881 r.), tzw. powstania bokserów (1899 r.), II wojny burskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: podboju Algierii (1830–1847 r.), powstań we Włoszech (1831 r.), I wojny opiumowej (1839–1842 r.), oblężenia Sewastopola (1854–1855 r.), wojny rosyjsko-tureckiej (1877–1878 r.), pokoju w San Stefano (1878 r.), dwuprzymierza Niemiec i Austro-Węgier (1879 r.), wojny Brytyjczyków z Zulusami (1879 r.), I wojny włosko-etiopskiej (1887–1889 r.), II wojny włosko-etiopskiej (1895–1896 r.), bitwy pod Aduą (1896 r.) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ postanowień uczestników kongresu berlińskiego na ład europejski – ocenia politykę Wielkiej Brytanii w XIX i na początku XX w.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>zwołania kongresu wiedeńskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy, komu służyły, a kogo ograniczały postanowienia uczestników kongresów: wiedeńskiego i berlińskiego – przedstawia rolę, jaką miało odgrywać Święte Przymierze – wyjaśnia, na czym polegał <i>pax Britannica</i> – określa przyczyny rywalizacji rosyjsko-tureckiej – prezentuje postanowienia uczestników kongresu berlińskiego. 	<p>(1899–1902 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co leżało u podstaw potęgi Wielkiej Brytanii – określa przyczyny, przebieg i skutki rewolucji europejskich z pierwszej połowy XIX w. – wymienia rewolucje z pierwszej połowy XIX w. – tłumaczy, dlaczego władcy państw Europy Zachodniej ingerowali w konflikt rosyjsko-turecki – omawia przebieg i skutki wojny krymskiej – wymienia konflikty kolonialne, w które była zaangażowana Wielka Brytania – wyjaśnia, dlaczego państwa europejskie angażowały się w konflikty kolonialne – przedstawia korzyści, jakie polityka kolonialna przynosiła mocarstwom europejskim. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg działań zbrojnych w trakcie wojny rosyjsko-tureckiej (1877–1878 r.) – omawia konflikty kolonialne w Afryce – przedstawia konflikty kolonialne w Azji – prezentuje ekspansję kolonialną Francji, Niemiec i Włoch. 	
<p>4. Przemiany w wojskowości w XIX wieku</p>	<p>1. Armie narodowe 2. Wynalazki i nowa broń 3. Wojny we Włoszech i powstanie Czerwonego Krzyża</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Czerwony Krzyż – zna daty: Wiosny Ludów we Włoszech (1848–1849 r.), utworzenia Królestwa Włoch (1861 r.), proklamowania powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci: Giuseppe Garibaldi, Napoleona III, Ottona von Bismarcka – zna daty: bitwy pod Solferino (1859 r.), wojny francusko-pruskiej (1870– 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci Jeana Henriego Dunanta – zna daty: skonstruowania karabinu iglicowego (1836 r.), skonstruowania karabinu maszynowego (1884 r.), I bitwy pod 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia rolę postaci: Hiram Maxima, Helmuta von Moltke – zna daty: uchwalenia konwencji genewskiej (1864 r.), kapitulacji francuskiej Armii Renu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje przebieg zjednoczenia Włoch i Niemiec oraz ocenia, w którym z tych procesów aspekt militarny miał większe znaczenie.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	4. Wojna francusko-niemiecka	II Rzeszy (18 stycznia 1871 r.) – wymienia wady i zalety wprowadzenia armii narodowych z poboru.	1871 r.), pokoju we Frankfurcie nad Menem (1871 r.) – podaje cechy charakterystyczne i skutki powstania armii narodowych – wymienia nowe rodzaje broni i wynalazki służące jej udoskonalaniu – przedstawia okoliczności utworzenia Czerwonego Krzyża.	Custożą (1848 r.), wojny francusko-austriackiej (1859 r.), wyprawy „czerwonych koszul” (1860 r.), wojny włosko-prusko-austriackiej (1866 r.), II bitwy pod Custożą (1866 r.), bitwy pod Sedanem (1870 r.) – wyjaśnia wpływ rozwoju techniki na sposób prowadzenia działań wojennych w XIX w. – prezentuje przebieg działań wojennych zmierzających do zjednoczenia Włoch – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-niemieckiej.	pod Metzem (1870 r.) – wymienia przyczyny wzrostu strat osobowych na polach bitew w drugiej połowie XIX w. – wyjaśnia, w jaki sposób starano się poprawić opiekę nad żołnierzami rannymi na polach bitew.	
V. Stulecie konfliktów globalnych						
1. I wojna światowa	1. I wojna światowa na froncie zachodnim 2. Walki na froncie wschodnim 3. Walki na pozostałych frontach 4. I wojna światowa na morzach 5. Zmiany w technice wojskowej 6. Skutki społeczne I wojny światowej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze, ententa (trójporozumienie), Liga Narodów – zna daty: I wojny światowej (1914–1918 r.), podpisania rozejmu na froncie zachodnim (11 listopada 1918 r.), rewolucji lutowej (1917 r.), rewolucji październikowej (1917 r.), utworzenia Ligi Narodów (1920 r.)	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna pozycyjna, broń chemiczna, nieograniczona wojna podwodna – omawia rolę postaci Thomasa Woodrowa Wilsona – zna daty: bitwy nad Marną (1914 r.), bitwy pod Tannenbergiem (1914 r.), bitwy pod Ypres (1915 r.), bitwy pod Gorlicami (1915 r.), bitwy pod Verdun	Uczeń: – omawia rolę postaci: Philippe’a Pétaina, Paula von Hindenburga, Aleksieja Brusilowa – zna daty: pierwszego zastosowania broni chemicznej (1915 r.), przystąpienia Włoch do wojny po stronie ententy (1915 r.), bitwy na półwyspie Gallipoli (1915–1916 r.), pierwszego zastosowania czołgów (1916 r.), bitwy	Uczeń: – zna daty: bitwy nad jeziorami mazurskimi (1914 r.), przystąpienia Turcji do wojny po stronie państw centralnych (1914 r.), przystąpienia Rumunii do wojny po stronie ententy (1916 r.), przystąpienia Grecji do wojny po stronie ententy (1917 r.), buntu niemieckich marynarzy w Kilonii (1918 r.) – przedstawia przebieg	Uczeń: – ocenia, czy państwa centralne miały szansę na zwycięstwo – ocenia skuteczność działań Ligi Narodów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	7. Powstanie Ligi Narodów	– przedstawia skutki społeczne I wojny światowej.	(1916 r.), bitwy nad Sommą (1916 r.), ofensywy Brusilowa (1916 r.), przystąpienia USA do wojny po stronie ententy (1917 r.), pokoju w Brześciu nad Bugiem (1918 r.) – wskazuje na mapie obszary państw uczestniczących w wojnie po stronie ententy i państw centralnych – wyjaśnia znaczenie bitew: nad Marną, pod Verdun i nad Sommą dla przebiegu działań wojennych na froncie zachodnim – wyjaśnia znaczenie bitew: pod Tannenbergiem i Gorlicami oraz ofensywy Brusilowa dla przebiegu działań wojennych na froncie wschodnim – omawia taktyki prowadzenia działań zbrojnych wykorzystywane w czasie I wojny światowej – opisuje okoliczności i cele utworzenia Ligi Narodów.	jutlandzkiej (1916 r.), II bitwy nad Marną (1918 r.) – prezentuje przebieg działań wojennych na froncie zachodnim – wyjaśnia, z jakich powodów konflikt na froncie zachodnim przekształcił się w wojnę pozycyjną – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim – tłumaczy, jakie znaczenie dla przebiegu I wojny światowej miało przystąpienie USA do wojny po stronie państw ententy – opisuje przebieg działań wojennych na morzu – przedstawia zmiany techniki wojennej – wyjaśnia, jakie były przyczyny i skutki zastosowania broni chemicznej.	walk na frontach I wojny światowej innych niż wschodni i zachodni – wskazuje, które rodzaje broni zastosowane w trakcie I wojny światowej miały charakter defensywny, a które ofensywny – porównuje okoliczności zakończenia działań zbrojnych na frontach: wschodnim i zachodnim.	
2. Wojna totalna	1. Sukcesy niemieckie z lat 1939–1941	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna totalna,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu wojna	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o	Uczeń: – zna daty: ataku Japonii na Chiny (1937 r.),	Uczeń: – porównuje przebieg I i II wojny światowej.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>2. Walki na froncie wschodnim 3. Walki w Afryce 4. Front zachodni w latach 1943–1945 5. Wojna na Dalekim Wschodzie 6. Na czym polegała wojna totalna 7. Rozwój techniki podczas II wojny światowej</p>	<p>alianci – zna daty: II wojny światowej (1939–1945 r.), ataku III Rzeszy na Polskę (1 września 1939 r.), agresji ZSRR na Polskę (17 września 1939 r.), bitwy o Anglię (lipiec – październik 1940 r.), agresji Niemiec na ZSRR (22 czerwca 1941 r.), powstania warszawskiego (1 sierpnia – 3 października 1944 r.), kapitulacji III Rzeszy (8 maja 1945 r.), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 sierpnia 1945 r.), kapitulacji Japonii (2 września 1945 r.) – omawia cechy charakterystyczne wojny totalnej na przykładzie II wojny światowej.</p>	<p>błyskawiczna (blitzkrieg) – zna daty: bitwy nad Bzurą (9–19 września 1939 r.), kapitulacji Warszawy (28 września 1939 r.), ataku Niemiec na Danię i Norwegię (kwiecień 1940 r.), ataku Niemiec na Francję, Belgię, Holandię i Luksemburg (maj 1940 r.), bitwy o Moskwę (1941/1942 r.), ataku na Pearl Harbor (7 grudnia 1941 r.), bitwy o Midway (czerwiec 1942 r.), bitwy o Stalingrad (sierpień 1942 – luty 1943 r.), bitwy na Łuku Kurskim (lipiec – sierpień 1943 r.), lądowania w Normandii (6 czerwca 1944 r.) – tłumaczy, jakie znaczenie militarne miały bitwy: o Anglię i pod Stalingradem – uzasadnia, dlaczego bitwę na Łuku Kurskim uznaje się za moment przełomowy II wojny światowej – wyjaśnia, jakie znaczenie militarne, polityczne i humanitarne miało zrzucenie bomb atomowych na Hiroszimę i</p>	<p>Atlantyk, tzw. wilcze stada, kamikaze – omawia rolę postaci: Erwina Rommla, Bernarda Montgomery’ego, Stanisława Sosabowskiego – zna daty: przystąpienia Włoch do wojny po stronie III Rzeszy (czerwiec 1940 r.), ofensywy włoskiej w Afryce (czerwiec 1940 r.), agresji Włoch na Grecję (październik 1940 r.), agresji Niemiec na Jugosławię i Grecję (kwiecień 1941 r.), bitwy pod El-Alamejn (listopad 1942 r.), bitwy o Guadalcanal (1942/1943 r.), inwazji aliantów na Sycylię (lipiec 1943 r.), kapitulacji Włoch (8 września 1943 r.), operacji Bagration (czerwiec 1944 r.), operacji Market Garden (wrzesień 1944 r.), kontrofensywy niemieckiej w Ardenach (grudzień 1944 r.), ofensywy styczniowej Armii Czerwonej (1945 r.), kapitulacji Berlina (2 maja 1945 r.), wyzwolenia Włoch (maj 1945 r.) – przedstawia przebieg</p>	<p>kapitulacji Helu (2 października 1939 r.), kapitulacji SGO „Polesie” (5 października 1939 r.), kapitulacji Francji (czerwiec 1940 r.), zdobycia Krety przez Niemców (maj 1941 r.), operacji Torch (listopad 1942 r.), zajęcia przez Japończyków Holenderskich Indii Wschodnich, Filipin i Malajów (1942 r.), kapitulacji wojsk niemiecko-włoskich w Afryce (13 maja 1943 r.), bitwy na Morzu Filipińskim (czerwiec 1944 r.), wyzwolenia Paryża (sierpień 1944 r.), bitwy o Iwo Jimę (marzec 1945 r.), bitwy o Okinawę (kwiecień – czerwiec 1945 r.), sforsowania Renu przez wojska alianckie (kwiecień 1945 r.), odzyskania Filipin przez USA (1945 r.) – przedstawia strategię wykorzystane przez armie: niemiecką i radziecką w trakcie bitwy na Łuku Kurskim – omawia przebieg działań wojennych w Azji i na</p>	
---	--	---	--	--	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>Nagasaki</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rozwój techniki podczas II wojny światowej i jego konsekwencje – wyjaśnia, dlaczego front wschodni miał decydujące znaczenie podczas II wojny światowej. 	<p>działań wojennych w Europie w latach 1939–1941</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje przebieg działań na froncie wschodnim – omawia przebieg walk na froncie zachodnim w latach 1943–1945 – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla ostatecznego wyniku wojny – prezentuje przebieg działań wojennych w Afryce – wyjaśnia, dlaczego kobiety dopuszczono do walk na froncie. 	Pacyfiku.	
<p>3. ONZ i pax Americana</p>	<p>1. Powstanie ONZ 2. Rozwój prawa humanitarnego 3. Zimna wojna 4. Od <i>pax Romana</i> do <i>pax Americana</i></p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, zimna wojna – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (25 kwietnia 1945 r.), podpisania <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i> (26 czerwca 1945 r.), zimnej wojny (1945–1991 r.) – przedstawia cele i zasady działania ONZ. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: tzw. wielka trójka, prawo humanitarne, NATO, Układ Warszawski, żelazna kurtyna, <i>pax Americana</i> – omawia rolę postaci: Winstona Churchilla, Ronalda Reagana – zna daty: konferencji w Jałcie (luty 1945 r.), utworzenia NATO (1949 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955 r.) – prezentuje okoliczności utworzenia ONZ – wymienia zasady prawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: konferencji w Dumbarton Oaks (1944 r.), zawarcia konwencji haskiej o pokojowym rozstrzyganiu sporów (1899 r.), konferencji haskiej (1907 r.), zawarcia konwencji genewskich (1949 r.) – wymienia dokumenty będące podstawami prawa humanitarnego – omawia rolę NATO i Układu Warszawskiego w rywalizacji między Wschodem a Zachodem – przedstawia etapy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i porównuje trzy koncepcje ładu światowego: <i>pax Romana</i>, <i>pax Britannica</i> i <i>pax Americana</i> – podaje czynniki mające wpływ na doskonalenie prawodawstwa humanitarnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia, czy mimo wykorzystania podczas obu wojen światowych nowych rodzajów broni oraz metod prowadzenia działań zbrojnych zapisy konwencji haskich z 1907 r. pozostały aktualne – ocenia, czy zachowaniu pokoju światowego bardziej służy model dwubiegunowy, czy taki, w którym dominuje jedno supermocarstwo.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			humanitarnego – wyjaśnia, czym była zimna wojna – tłumaczy, na czym polega <i>pax Americana</i> .	rozwoju prawodawstwa humanitarnego.		
4. Wizje globalnej zagłady	1. Broń atomowa 2. Terroryzm 3. Wizje zagłady świata	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, terroryzm – zna datę zamachów w Nowym Jorku (11 września 2001 r.) – przedstawia przyczyny i skutki terroryzmu.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu kryzys kubański – omawia rolę postaci: Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, Osamy bin Ladena – zna datę początku kryzysu kubańskiego (1962 r.) – wskazuje na mapie regiony świata zagrożone terroryzmem – przedstawia znaczenie posiadania przez państwa broni atomowej – tłumaczy, jakie znaczenie miał wyścig zbrojeń dla bezpieczeństwa międzynarodowego po II wojnie światowej – wymienia rodzaje terroryzmu.	Uczeń: – zna daty: zawarcia układu o nierozprzestrzaniu broni jądrowej (1968 r.), desantu w Zatoce Świń (1961 r.), zamachów w Madrycie (2004 r.), zamachów w Londynie (2005 r.) – wskazuje na mapie miejsca konfliktów, w które są wysyłani żołnierze polscy – omawia cechy charakterystyczne i przykłady różnych rodzajów terroryzmu: etniczno-narodowego, społeczno-rewolucyjnego i islamskiego – prezentuje wpływ terroryzmu na bezpieczeństwo międzynarodowe i ład światowy – przedstawia naukowe i futurystyczne wizje zagłady świata.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu projekt Manhattan – omawia rolę postaci: Roberta Oppenheimera, Andreeasa Baadera, Ulrike Meinhof – zna daty: przewrotu na Kubie (1959 r.), zdetonowania pierwszej bomby wodorowej (1952 r.), zdetonowania pierwszej bomby neutronowej (1962 r.) – omawia rozwój i rozprzestrzanie się broni nuklearnej w okresie zimnej wojny.	Uczeń: – ocenia metody i sposoby działania organizacji terrorystycznych oraz sposoby walki ze współczesnym terroryzmem.
5. Nigdy więcej wojny!	1. Początki ruchu pacyfistycznego	Uczeń: – zna daty interwencji	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie	Uczeń: – omawia rolę postaci: Ho	Uczeń: – zna daty: powstania	Uczeń: – ocenia rolę wojsk

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	<p>2. Pacyfizm w XX wieku 3. Wojna w Wietnamie 4. Wojna bez broni</p>	<p>amerykańskiej w Wietnamie (1964–1973 r.) – wyjaśnia, jakie znaczenie ideologiczne i polityczna ma Pokojowa Nagroda Nobla.</p>	<p>terminu ruch pacyfistyczny – omawia rolę postaci: Mahatmy Gandhiego, Richarda Nixona – zna daty: interwencji francuskiej w Wietnamie (1945–1954 r.), zawarcia traktatów paryskich (1973 r.) – tłumaczy, jakie znaczenie miała wojna w Wietnamie dla nasilania się nastrojów pacyfistycznych – podaje przyczyny klęski polityki USA w Wietnamie – wyjaśnia, na czym polega wojna bez broni.</p>	<p>Chi Minha, Ngo Dinh Diema – zna daty: wystąpień studenckich w USA i Europie Zachodniej (1968–1969 r.), zajęcia Wietnamu Południowego przez komunistów z Wietnamu Północnego (1975 r.) – wyjaśnia, jakie idee i przekonania leżą u podstaw ruchu pacyfistycznego – określa przyczyny, przebieg i skutki wojny w Wietnamie – tłumaczy, dlaczego warto podejmować działania określone jako wojna bez broni – wymienia przykłady wojny bez broni.</p>	<p>Demokratycznej Republiki Wietnamu (1945 r.), zamachu stanu w Wietnamie Południowym (1963 r.), ofensywy Tet (1968 r.), ofensywy wojsk Wietnamu Północnego (1972 r.) – przedstawia i porównuje rozwój ruchu pacyfistycznego po I i II wojnie światowej.</p>	<p>amerykańskich podczas wojny wietnamskiej – ocenia skutki wojny bez broni – ocenia, czy pacyfizm może stać się obowiązującą doktryną państwową.</p>
--	---	--	---	--	--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

EUROPA I ŚWIAT

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Świat śródziemnomorski						
1. Początki świata greckiego	1. Skąd się wzięła nazwa „Europa”? 2. Początki cywilizacji greckiej 3. Morze w świecie greckim 4. Kolonizacja grecka 5. Grecy i barbarzyńcy	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>polis</i> , wielka kolonizacja, kolonia, metropolia – omawia rolę postaci Herodota – zna daty wielkiej kolonizacji greckiej (VIII–VI w. p.n.e.) – przedstawia genezę pojęcia Europa – opisuje zmiany geograficznego rozumienia terminu Europa – wymienia przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji greckiej – prezentuje stosunek Greków do handlu morskiego i żeglugi.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kultura minojska, kultura mykeńska, Hellada, faktoria, barbarzyńca – zna daty istnienia kultury minojskiej (ok. 2000–1470 r. p.n.e.) i kultury mykeńskiej (ok. 1600–1200 r. p.n.e.) – przedstawia legendarne przekazy na temat Minosa i Agamemnona – wskazuje na mapie zasięg wielkiej kolonizacji greckiej – charakteryzuje kultury: minojską i mykeńską.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „wieki ciemne”, Wielka Grecja – omawia rolę postaci: Eratostenesa, Strabona – sytuje w czasie: „wieki ciemne” (ok. 1200–800 r. p.n.e.), epokę klasyczną (V–IV w. p.n.e.) – wskazuje na mapie granice państw starożytnych leżących w basenie Morza Śródziemnego – opisuje początki cywilizacji greckiej – przedstawia stosunek Greków do innych ludów świata starożytnego.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: system kabotażowy, pajdeja – omawia rolę postaci: Hekatajosa z Miletu, Klaudiusza Ptolemeusza – przedstawia wpływ konfliktów i różnic kulturowych na kształtowanie się wspólnoty Hellenów.	Uczeń: – ocenia rolę Morza Śródziemnego w świecie starożytnym – ocenia stosunek Greków do barbarzyńców.
2. Kultura grecka i jej dziedzictwo	1. Złoty wiek Aten 2. Greckie korzenie nauki 3. Architektura i sztuka 4. Kultura hellenistyczna	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: filozofia, hellenizm – omawia rolę postaci: Sokratesa, Platona, Arystotelesa, Herodota,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Akademia Platona, Liceum Arystotelesa – omawia rolę postaci: Peryklesa, Tukidydesa,	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: hedoniści, cynicy, retoryka, sofisci, synkretyzm – omawia rolę postaci: Protagorasa z Abdery,	Uczeń: – omawia rolę postaci: Kallimacha, Teokryta – wyjaśnia, dlaczego Grecy przejmowali elementy kultury ludów Wschodu	Uczeń: – ocenia wpływ filozofii na życie starożytnych Greków – ocenia cywilizacyjne skutki rozwoju kultury hellenistycznej

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	5. Synkretyzm religijny 6. Aleksandria – stolica nauki greckiej w Egipcie	Archimedes, Fidasza – zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (776 r. p.n.e.) – charakteryzuje gatunki dramatyczne powstałe w starożytnej Grecji – prezentuje osiągnięcia architektury i sztuki greckiej – przedstawia przyczyny ukształtowania się kultury hellenistycznej – wymienia osiągnięcia kulturalne i naukowe, które cywilizacja europejska zawdzięcza starożytnym Grekom.	Ajschylosa, Sofoklesa, Eurypidesa, Talesa z Miletu, Euklidesa – zna daty istnienia kultury hellenistycznej (323–30 r. p.n.e.) – przedstawia osiągnięcia historiografów greckich – wyjaśnia rolę filozofii w starożytnej Grecji – prezentuje rolę teatru w świecie greckim – wymienia cechy charakterystyczne stylu klasycznego w sztuce – wyjaśnia, co wpłynęło na rozwój kultury hellenistycznej.	Gorgiasza z Leontinój, Ksenofonta, Arystofanesa, Parmenidesa, Eratostenesa – wskazuje na mapie centra kultury hellenistycznej – charakteryzuje okres klasyczny w historii starożytnej Grecji – przedstawia osiągnięcia filozofów greckich – prezentuje wpływ Greków na rozwój nauki – wyjaśnia, na czym polegał synkretyzm religijny w epoce hellenistycznej.	– opisuje wpływ kultów wschodnich na religię grecką – przedstawia rolę Aleksandrii jako kulturowego centrum świata hellenistycznego.	– ocenia rezultaty polityki władców hellenistycznych wobec ludności podbitych krain.
3. Podboje rzymskie	1. Wpływy etruskie 2. Rzym – główna potęga Italii 3. Powstanie Imperium Rzymskiego 4. Rzymianie w Grecji – zdobywcy i uczniowie 5. Podziały świata rzymskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu forum – omawia rolę postaci: Romulusa, Horacego, Cyserona – zna datę założenia Rzymu (753 r. p.n.e.) – przedstawia legendarne początki Rzymu – podaje przykłady wkładu starożytnych Rzymian w rozwój cywilizacji europejskiej – wymienia wzorce greckie przejęte przez Rzymian.	Uczeń: – omawia rolę postaci: Eneasza, Publiusza Korneliusza Scypiona, Wergiliusza, Owidiusza – zna daty: I wojny punickiej (264–241 r. p.n.e.), II wojny punickiej (218–201 r. p.n.e.), III wojny punickiej (149–146 r. p.n.e.) – charakteryzuje stosunek Rzymian do podbitych ludów – przedstawia organizację Imperium Rzymskiego – prezentuje wpływ osiągnięć starożytnych	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie zasady: <i>Divide et impera</i> i terminu bazylika – omawia rolę postaci: Pyrrusa, Katona Starszego, Tacyta, Swetoniusza – wskazuje na mapie zasięg rozwoju terytorialnego państwa rzymskiego do II w. n.e. – opisuje wpływ kultury etruskiej na społeczeństwo Italii – przedstawia etapy rozwoju terytorialnego Imperium Rzymskiego	Uczeń: – opisuje i ocenia skutki podbojów prowadzonych przez Rzymian w świecie śródziemnomorskim – wymienia czynniki, które wpłynęły na trwałość podbojów rzymskich.	Uczeń: – ocenia skuteczność rzymskiej zasady: <i>Divide et impera</i> .

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			Greków na kulturę Rzymian.	– omawia podział kulturowy i gospodarczy państwa rzymskiego.		
4. Europa staje się rzymska	1. <i>Pax Romana</i> 2. Rzymscy budowniczowie Europy 3. Romanizacja 4. Prawo rzymskie 5. Początki chrześcijaństwa 6. Chrześcijaństwo religią imperium	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pax Romana</i> , romanizacja, urbanizacja, akwedukt, chrześcijaństwo – zna daty utrzymywania się „pokoju rzymskiego” (27 r. p.n.e. – 180 r. n.e.) – omawia rolę postaci: Jezusa z Nazaretu, św. Pawła z Tarsu – wyjaśnia, na czym polegał proces romanizacji – przedstawia skutki romanizacji widoczne współcześnie w krajach Europy – wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo rozpowszechniło się wśród mieszkańców Imperium Rzymskiego.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>limes</i> , <i>Prawo XII tablic</i> , <i>Kodeks Justyniana</i> , <i>Ewangelia</i> , apostoł – omawia rolę postaci: Konstantyna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego, Justyniana – zna daty: wydania <i>Edyktu mediolańskiego</i> (313 r. n.e.) oraz edyktów Teodozjusza Wielkiego (380 i 392 r. n.e.) – wyjaśnia znaczenie <i>pax Romana</i> dla świata rzymskiego – przedstawia rozwój sieci dróg i mostów w państwie rzymskim – opisuje rozwój prawodawstwa rzymskiego i jego ponadczasowe zalety.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mitraizm, saduceusze, faryzeusze – wymienia wady i zalety umocnień granicznych wzniesionych przez Rzymian – wyjaśnia, w jaki sposób drogi przyczyniły się do rozwoju państwa rzymskiego – charakteryzuje religie wyznawane w starożytnym Rzymie – omawia proces przekształcania się chrześcijaństwa w religię państwową.	Uczeń: – opisuje techniki i materiały stosowane przez Rzymian w budownictwie – omawia znaczenie limesu dla Imperium Rzymskiego i jego sąsiadów.	Uczeń: – ocenia wpływ romanizacji na kulturę współczesnej Europy – ocenia znaczenie prawa rzymskiego dla dalszego rozwoju cywilizacji europejskiej.
II. Kształtowanie się Europy						
1. Na gruzach Imperium Rzymskiego	1. Podział Imperium Rzymskiego 2. Wędrowki ludów 3. Bizancjum 4. Początki państw germańskich i	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: schizma, renesans karoliński, wędrowka ludów – omawia rolę postaci Karola Wielkiego	Uczeń: – omawia rolę postaci: Konstantyna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego, Justyniana, Karola Młota – zna daty: podziału Imperium Rzymskiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: arianizm, głągolica – omawia rolę postaci: Attyli, Odoakra, Cyryla, Metodego, Czyngis-	Uczeń: – zna daty: założenia Konstantynopola (330 r.), splądrowania Rzymu przez Wizygotów (410 r.), najazdów węgierskich na Europę	Uczeń: – ocenia skutki przemian społeczno-politycznych w Europie we wczesnym średniowieczu – ocenia, które z państw germańskich powstałych na gruzach cesarstwa

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	<p>słowiańskich</p> <p>5. Kościół we wczesnym średniowieczu</p> <p>6. Frankowie następcami Rzymian</p> <p>7. Niespokojna Europa</p>	<p>– zna daty: upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476 r.), schizmy wschodniej (1054 r.), upadku Konstantynopola (1453 r.)</p> <p>– przedstawia skutki wędrówki ludów dla Imperium Rzymskiego</p> <p>– wymienia nazwy państw germańskich powstałych na terenach dawnego cesarstwa zachodniorzymskiego.</p>	<p>(395 r.), bitwy pod Poitiers (732 r.), misji Cyryla i Metodego (863 r.)</p> <p>– prezentuje okoliczności i skutki podziału Imperium Rzymskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego</p> <p>– wyjaśnia okoliczności i skutki schizmy wschodniej</p> <p>– opisuje proces budowy państwa Franków</p> <p>– charakteryzuje osiągnięcia renesansu karolińskiego.</p>	<p>chana</p> <p>– zna daty: najazdu Hunów na Europę (375 r.), bitwy pod Adrianopolem (378 r.), przejęcia władzy przez Karolingów (751 r.), najazdów normańskich na Europę (IX–XI w.), powstania imperium mongolskiego (XIII w.)</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki wędrówek ludów</p> <p>– opisuje rolę Bizancjum w średniowiecznej Europie</p> <p>– przedstawia rozwój i znaczenie Kościoła w średniowiecznej Europie Zachodniej</p> <p>– prezentuje proces chrystianizacji Europy Środkowej i Wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Frankowie zostali następcami Rzymian.</p>	<p>(IX w.), bitwy na Lechowym Polu (955 r.)</p> <p>– omawia okoliczności powstania państw germańskich i słowiańskich</p> <p>– przedstawia zasięg i skutki najazdów normańskich na Europę</p> <p>– wymienia następstwa najazdów Bułgarów, Węgrów i Mongołów na Europę</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała idea „przeniesienia imperium” w państwie Karolingów</p> <p>– określa wpływy kulturowe docierające do Bizancjum.</p>	<p>zachodniorzymskiego miały najważniejsze znaczenie.</p>
<p>2. W kręgu islamu</p>	<p>1. Początki islamu</p> <p>2. Podział świata muzułmańskiego</p> <p>3. Podboje arabskie</p> <p>4. Handel i rzemiosło arabskie</p> <p>5. Architektura i sztuka islamu</p> <p>6. Wpływ kultury</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: hidżra, islam, muzułmanin, <i>Koran</i>, meczet</p> <p>– omawia rolę postaci Mahometa</p> <p>– zna datę ucieczki Mahometa z Mekki do</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kalifat, arabeska, minaret</p> <p>– omawia rolę postaci Omara I</p> <p>– prezentuje okoliczności pojawienia się islamu</p> <p>– wskazuje na mapie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: sunniti, szyici, <i>Sunna</i>, szariat, astrolabium</p> <p>– omawia rolę postaci: Awicenny, Awerroesa</p> <p>– opisuje historię państwa arabskiego po</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu neoplatonizm</p> <p>– omawia rolę postaci: Alego ibn Abi Taliba, Ibn Chalduna</p> <p>– prezentuje związki między islamem, chrześcijaństwem i</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia wpływ kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	muzułmańskiej na cywilizację europejską	Medyny (622 r.) – przedstawia główne założenia islamu.	kierunki i zasięg ekspansji muzułmanów – przedstawia przyczyny, zasięg i skutki podbojów arabskich – charakteryzuje architekturę i sztukę islamu – wymienia przykłady wpływu kultury muzułmańskiej na cywilizację europejską.	śmierci Mahometa – wyjaśnia, na czym polega podział wśród muzułmanów – prezentuje rozwój handlu i rzemiosła arabskiego – wymienia najważniejsze cechy funkcjonalne i architektoniczne meczetów – przedstawia politykę Arabów wobec wyznawców różnych religii.	judaizmem – wymienia przyczyny dynamicznej ekspansji islamu w średniowieczu – przedstawia różnice między doktrynami sunnitów i szyitów.	
3. Wyprawy krzyżowe	1. Ekspansja Turków seldżuckich 2. Początki ruchu krucjatowego w Europie Zachodniej 3. Pierwsze krucjaty 4. Państwa łacińskie na Bliskim Wschodzie 5. Kontrofensywa muzułmanów 6. Cesarstwo łacińskie i zmierzch idei krucjat 7. Skutki krucjat	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: krucjata, zakony rycerskie – zna daty: krucjaty ludowej (1096 r.), zdobycia Akki przez muzułmanów (1291 r.) – przedstawia przyczyny społeczne, ekonomiczne i religijne wypraw krzyżowych – wymienia skutki krucjat dla rycerstwa europejskiego.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Lewant, cesarstwo łacińskie, ksenofobia, pogrom, getto – omawia rolę postaci: Urbana II, Saladyna – zna daty: synodu w Clermont (1095 r.), zdobycia Jerozolimy przez krzyżowców (1099 r.), IV krucjaty (1202–1204 r.) – opisuje okoliczności zwołania, przebieg i skutki I wyprawy krzyżowej – wyjaśnia, jaką rolę odgrywały zakony	Uczeń: – omawia rolę postaci: Fryderyka I Barbarossy, Filipa II Augusta, Ryszarda Lwie Serce – zna daty: II wyprawy krzyżowej (1147 r.), III wyprawy krzyżowej (1189–1202 r.), upadku cesarstwa łacińskiego (1261 r.) – wskazuje na mapie państwa utworzone na Bliskim Wschodzie przez krzyżowców – charakteryzuje organizację państw łacińskich na Bliskim Wschodzie	Uczeń: – omawia rolę postaci Aleksego I Komnena – zna daty: bitwy pod Manzikertem (1071 r.), bitwy pod Hattin (1187 r.), krucjaty przeciw albigensom (1209–1229 r.) – prezentuje zasięg i skutki ekspansji Turków seldżuckich – przedstawia przyczyny oraz skutki II i III wyprawy krzyżowej – wymienia przykłady wypraw krzyżowych na tereny poza Ziemią Świętą.	Uczeń: – ocenia wpływ krucjat na relacje między chrześcijanami a muzułmanami – ocenia skutki polityczne i kulturowe krucjat dla średniowiecznej Europy.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			rycerskie – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki IV krucjaty – wymienia przyczyny upadku państw łacińskich na Bliskim Wschodzie.	– wymienia przyczyny organizowania wypraw krzyżowych na tereny poza Ziemią Świętą.		
4. Średniowieczna Hiszpania na styku trzech kultur	1. Rekonkwista 2. Chrzęścianie i muzułmanie 3. Żydzi sefardyjscy 4. Współistnienie wielu kultur 5. Kres tolerancji na Półwyspie Iberyjskim 6. Hiszpania po rekonkwicie 7. Prześladowania Żydów w średniowiecznej Europie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: rekonkwista, inkwizycja – omawia konflikty między muzułmanami a chrześcijanami na Półwyspie Iberyjskim – wymienia przykłady pokojowego współistnienia wyznawców chrześcijaństwa, islamu i judaizmu na Półwyspie Iberyjskim.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Maurowie, diaspora – zna daty: „czarnej śmierci” (1348–1349 r.), zdobycia Grenady (1492 r.) – wyjaśnia wpływ rekonkwisty na stosunek chrześcijan do wyznawców islamu i judaizmu – opisuje politykę arabską wobec wyznawców różnych religii.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>auto da fé</i> , moryskowie – zna datę zjednoczenia Kastylii i Aragonii (1479 r.) – wskazuje na mapie zmiany terytorialne na Półwyspie Iberyjskim, które zaszły w wyniku rekonkwisty – przedstawia stosunek Maurów do Żydów sefardyjskich – opisuje przyczyny, przejawy i skutki prześladowania Żydów w średniowiecznej Europie.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mozarabowie, mudejarowie – zna daty: pierwszego pogromu Żydów w Grenadzie (1066 r.), bitwy pod Las Navas de Tolosa (1212 r.) – wymienia okresy z historii Żydów sefardyjskich na Półwyspie Iberyjskim w średniowieczu – omawia politykę iberyjskich władców chrześcijańskich wobec wyznawców islamu oraz judaizmu.	Uczeń: – ocenia współistnienie wielu kultur i religii na Półwyspie Iberyjskim pod panowaniem arabskim – ocenia stosunek chrześcijan do wyznawców islamu i judaizmu w okresie rekonkwisty.
III. Europa odkrywa świat						
1. Krok poza Europę	1. Przednowożytne wyobrażenia o świecie 2. Średniowieczni odkrywcy 3. Podłoże ekonomiczne	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu karawela – omawia rolę postaci Marca Polo – zna daty wyprawy Marca Polo (1271–	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: busola, jedwabny szlak – omawia rolę postaci: Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>terra incognita</i> , kwadrant, laska Jakuba – wskazuje na mapie obszary opanowane	Uczeń: – omawia rolę postaci: Giovanniego da Piano dei Carpini, Benedykta Polaka, Odoryka z Pordenone – zna datę przyznania	Uczeń: – ocenia znaczenie przełamania przez Portugalczyków strachu przed dalekimi wyprawami – ocenia stosunek żeglarzy portugalskich do ludności tubylczej na wybrzeżach Afryki.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	<p>wypraw odkrywczych</p> <p>4. Rozwój nauki i techniki</p> <p>5. Uwarunkowania społeczne wypraw odkrywczych</p> <p>6. Ekspansja portugalska</p>	<p>1295 r.)</p> <p>– omawia przyczyny, zasięg i skutki wypraw podróżników europejskich w średniowieczu.</p>	<p>– zna datę odkrycia Przylądka Dobrej Nadziei (1488 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie państwa europejskie, których mieszkańcy uczestniczyli w średniowieczu w handlu śródziemnomorskim</p> <p>– wymienia wynalazki techniczne, które umożliwiały podejmowanie wypraw dalekomorskich</p> <p>– podaje ekonomiczne i społeczne przyczyny organizowania wypraw odkrywczych</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy jako pierwsi podjęli ryzyko wypraw odkrywczych</p> <p>– określa kierunki wypraw odkrywczych Portugalczyków.</p>	<p>przez Portugalczyków w XV w.</p> <p>– omawia średniowieczne wyobrażenia o świecie</p> <p>– wyjaśnia przyczynę zmiany sposobu postrzegania świata u schyłku średniowiecza</p> <p>– przedstawia średniowieczną wymianę handlową</p> <p>– określa wpływ rozwoju nauki i techniki na organizowanie wypraw odkrywczych</p> <p>– wyjaśnia, które zalety karaweli zadecydowały o powodzeniu wypraw oceanicznych.</p>	<p>Portugalii monopolu na handel afrykański (1452 r.)</p> <p>– opisuje znaczenie połączeń handlowych między Dalekim Wschodem a Europą w średniowieczu</p> <p>– wymienia przyczyny angażowania się władców i szlachty iberyjskiej w organizowanie wypraw odkrywczych.</p>	
<p>2. Wielkie odkrycia geograficzne</p>	<p>1. Wyprawy Krzysztofa Kolumba</p> <p>2. Pierwsze kontakty Europejczyków z Indianami</p> <p>3. Droga morską do Indii</p> <p>4. Poznawanie Nowego Świata</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana</p> <p>– zna daty: pierwszej wyprawy Krzysztofa Kolumba (1492 r.), ekspedycji Vasco da Gamy (1497–1498 r.), wyprawy Ferdynanda</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Ameriga Vespucciego, Jamesa Cooka</p> <p>– zna daty ekspedycji Jamesa Cooka (1768–1779 r.)</p> <p>– wskazuje na mapie trasy wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Vasco Núñeza de Balboa, Giovanniego Cabota, Jacques’a Cartiera, Francis Drake’a</p> <p>– zna daty: trzeciej wyprawy Krzysztofa Kolumba (1498 r.), wypraw Vasco Núñeza</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– omawia rolę postaci: Giovanniego da Verrazana, Pedra Cabrala</p> <p>– zna daty: odkrycia Brazylii przez Pedra Cabrala (1500 r.), wyprawy Giovanniego da Verrazana (1524 r.)</p> <p>– wyjaśnia motyw i</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia stosunek Europejczyków do Indian i Nowego Świata</p> <p>– ocenia wpływ wielkich odkryć geograficznych na sytuację polityczną i gospodarczą w Europie.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	5. Wyprawa dookoła świata 6. Odkrycia Jamesa Cooka	Magellana i Juana Elcaño (1519–1522 r.) – wymienia przyczyny oraz skutki wypraw odkrywczych Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana.	Magellana – omawia przebieg wypraw Krzysztofa Kolumba i Ferdynanda Magellana – przedstawia skutki wielkich odkryć geograficznych dla państw europejskich – charakteryzuje proces kolonizowania Nowego Świata – wyjaśnia znaczenie wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana i Jamesa Cooka dla rozwoju światowej wymiany handlowej.	de Balboa (1513 r.), Giovanniego Cabota (1497 r.), Jacques’a Cartiera (1534 r.) i Francisca Drake’a (1577–1580 r.) – określa motywy działań zdobywców Nowego Świata – charakteryzuje stosunek Europejczyków do Indian – opisuje wyprawy odkrywcze do Nowego Świata zorganizowane w XVI w. – omawia zasięg odkryć Jamesa Cooka.	skutki wyprawy Francisca Drake’a dookoła świata – opisuje trudności, z którymi zmagali się odkrywcy europejscy na przełomie XV i XVI w.	
3. Europejczycy w Nowym Świecie	1. Konkwistadorzy w Ameryce Środkowej 2. Podbój imperium Inków 3. Początki rywalizacji o kolonie w XVI wieku	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konkwista, konkwistadorzy – omawia przyczyny, przebieg i skutki podbojów Hernána Cortésa oraz Francisca Pizarra – wymienia nazwy obszarów, na których Europejczycy rozpoczęli w XVI w. kolonizację.	Uczeń: – omawia rolę postaci: Hernána Cortésa, Francisca Pizarra, Elżbiety I Tudor – zna daty: wyprawy Hernána Cortésa do państwa Azteków (1519 r.), podboju Inków przez Francisca Pizarra (1532–1533 r.), klęski Wielkiej Armady (1588 r.) – wymienia nazwy cywilizacji prekolumbijskich – wyjaśnia, jakie	Uczeń: – omawia rolę postaci: Montezumy, Atahualpy, Karola V Habsburga – zna daty: podpisania traktatów w Tordesillas (1494 r.) i Saragossie (1529 r.) – wskazuje na mapie podział kolonialny Ameryki z XVI–XVII w. – przedstawia osiągnięcia cywilizacji prekolumbijskich – opisuje kolonialny	Uczeń: – omawia rolę postaci: Tupaca Amaru, Tupaca Amaru II – przedstawia sposoby rywalizacji o kolonie w XVI w. – opisuje okoliczności powstania hiszpańskiego imperium kolonialnego w XVI w. – wymienia gospodarcze i polityczne przyczyny przystąpienia Anglików, Francuzów oraz Holendrów w XVI w. do	Uczeń: – ocenia postępowanie konkwistadorów i politykę państw europejskich wobec rdzennych mieszkańców Nowego Świata.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			czynnikami miały wpływ na sukcesy konkwistadorów – charakteryzuje stosunek zdobywców europejskich do plemion indiańskich.	podział świata w XVI w.	rywalizacji o kolonie.	
4. Początki gospodarki światowej	1. Skutki ekologiczne i kulturowe wielkich odkryć 2. Handel kolonialny 3. Rywalizacja o wpływy gospodarcze 4. Początki kapitalizmu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, kapitalizm – wymienia nazwy towarów, które umożliwiły rozwój handlu kolonialnego – podaje nazwy państw europejskich, które osiągnęły największe korzyści ze światowej wymiany handlowej w XVI–XVIII w. – omawia cechy charakterystyczne kapitalizmu – opisuje warunki transportu i pracy niewolników afrykańskich w epoce nowożytnej.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „złoty trójkąt”, system nakładczy, manufaktura, giełda, bank – przedstawia skutki rozprzestrzeniania się w Ameryce chorób pochodzących z Europy – opisuje przemiany kulturowe będące efektami kolonizowania Nowego Świata – omawia znaczenie niewolnictwa dla rozwoju kolonii w Nowym Świecie – prezentuje przemiany gospodarcze w Europie, które sprzyjały rozwojowi kapitalizmu – wymienia przyczyny ukształtowania się rynku światowego w epoce nowożytnej – wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na powstanie kapitalizmu.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu wymiana ekologiczna (kolumbijska) – zna daty wojny siedmioletniej (1756–1763 r.) – podaje skutki wymiany ekologicznej dla Europy i Nowego Świata – omawia rozwój handlu kolonialnego – opisuje funkcjonowanie wymiany handlowej w „złotym trójkącie” – przedstawia najważniejsze etapy rywalizacji państw europejskich o wpływy gospodarcze na terytoriach zamorskich – prezentuje zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XVIII w.	Uczeń: – zna datę utworzenia angielskiej Kompanii Wschodnioindyjskiej (1600 r.) – omawia wpływ handlu kolonialnego na przemiany gospodarcze w Europie Zachodniej – przedstawia skutki rywalizacji państw europejskich o wpływy gospodarcze na świecie.	Uczeń: – ocenia znaczenie wykorzystywania pracy niewolników z Czarnego Łądu dla rozbudowy mocarstw kolonialnych – ocenia wpływ europejskiej ekspansji kulturowej, gospodarczej i politycznej na sytuację krajów kolonizowanych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

IV. Wiek XIX

<p>1. Niepodległe państwa w Nowym Świecie</p>	<p>1. Kolonie północnoamerykańskie w XVIII wieku 2. Początek walk o niepodległość 3. Międzynarodowe skutki rewolucji amerykańskiej 4. Kolonie hiszpańskie w Ameryce na początku XIX wieku 5. Zerwanie związków z Hiszpanią 6. Ameryka dla Amerykanów</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: zasada restauracji, Święte Przymierze, izolacjonizm – omawia rolę postaci Jerzego Waszyngtona – zna daty: wojny o niepodległość USA (1775–1783 r.), ogłoszenia <i>Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych</i> (4 lipca 1776 r.), kongresu wiedeńskiego (1814–1815 r.) – przedstawia przyczyny dążeń niepodległościowych mieszkańców kolonii angielskich w Ameryce Północnej – wyjaśnia, na czym polegała amerykańska polityka izolacjonizmu.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Kreole, Metysi – omawia rolę postaci: Simona Bolívara, Jamesa Monroe’a – zna daty: wojny siedmioletniej (1756–1763 r.), bitwy pod Lexington (1775 r.), bitwy pod Yorktown (1781 r.), zawarcia pokoju w Wersalu (1783 r.), ogłoszenia doktryny Monroe’a (1823 r.) – opisuje przebieg walk o niepodległość mieszkańców kolonii brytyjskich w Ameryce Północnej – wskazuje przełomowe momenty walk mieszkańców kolonii brytyjskich o niepodległość – prezentuje zdobywanie niepodległości przez państwa Ameryki Łacińskiej – określa znaczenie postanowień uczestników kongresu wiedeńskiego dla utrwalenia starego</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci José de San Martína – zna daty: zawarcia pokoju paryskiego (1763 r.), zebrania się Kongresu Kontynentalnego w Filadelfii (1774 r.), proklamowania niepodległości Argentyny, Paragwaju oraz Republiki Kolumbii (1810–1823 r.), Meksyku (1821 r.) i Brazylii (1822 r.) – wskazuje na mapie kierunki ekspansji amerykańskiej w XIX w. – przedstawia reakcje kolonistów na restrykcyjną politykę Wielkiej Brytanii – wyjaśnia, co miało wpływ na kształtowanie się amerykańskiej świadomości narodowej – charakteryzuje sytuację gospodarczo-społeczną w koloniach hiszpańskich na początku XIX w.</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Miguela Hidalga, Agustína de Iturbide, François Dominique’a Toussainta, Piotra I (cesarza Brazylii) – zna daty: wprowadzenia opłaty stemplowej (1765 r.), ogłoszenia niepodległości Haiti (1804 r.), bitwy pod Ayacucho (1824 r.), II wojny o niepodległość USA (1812–1814 r.) – wymienia międzynarodowe skutki rewolucji amerykańskiej – porównuje społeczeństwa Stanów Zjednoczonych oraz nowych państw Ameryki Łacińskiej z pierwszej połowy XIX w.</p>	<p>Uczeń: – porównuje i ocenia skutki walk o niepodległość mieszkańców kolonii brytyjskich oraz hiszpańskich dla kształtowania się nowego układu sił na świecie.</p>
--	--	--	---	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>2. Nowy kolonializm</p>	<p>1. Walka z handlem niewolnikami 2. Imperium Królowej Wiktorii 3. Indie – „perła w koronie brytyjskiej” 4. Państwo Środka i „wiek upokorzeń” 5. Wyścig kolonialny w Afryce</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci królowej Wiktorii – zna daty: „wielkiego buntu” w Indiach (1857–1859 r.), incydentu w Faszodzie (1898 r.), II wojny burskiej (1899–1902 r.) – wyjaśnia, co zdecydowało o potęgze kolonialnej Wielkiej Brytanii – tłumaczy, dlaczego Indie nazywano „perłą w koronie brytyjskiej” – wymienia nazwy państw, które zabiegały o wpływy gospodarcze w Chinach.</p>	<p>porządku w Europie. Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu dominium – zna daty: ustanowienia formalnego zakazu handlu niewolnikami (1815 r.), zniesienia niewolnictwa w USA (1863 r.), podboju Algierii przez Francuzów (1830–1847 r.), otwarcia Kanału Sueskiego (1869 r.) – podaje korzyści, które przyniosła Francuzom kolonizacja Algierii – omawia organizację kolonii brytyjskich w XIX w. – opisuje politykę brytyjską wobec Indii – przedstawia przyczyny i skutki wyścigu kolonialnego w Afryce – wymienia przejawy i skutki zależności Chin od obcych mocarstw w XIX w. – określa główne kierunki ekspansji kolonialnej Brytyjczyków i Francuzów.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu Aborygeni – zna daty: zawarcia traktatu nankińskiego (1842 r.), utworzenia Dominium Kanady (1867 r.), Związku Australijskiego (1901 r.) i Związku Południowej Afryki (1910 r.) – przedstawia rolę Australii w imperium kolonialnym Wielkiej Brytanii – omawia stosunek kolonizatorów do rdzennej ludności Australii – wymienia skutki brytyjskiej polityki gospodarczej wobec Indii – prezentuje podział kolonialny Afryki – określa skutki I wojny opiumowej dla Chin.</p>	<p>Uczeń: – zna daty: zniesienia niewolnictwa w Wielkiej Brytanii (1833 r.), Portugalii (1869 r.), Brazylii (1888 r.) i we Francji (1848 r.) – prezentuje etapy znoszenia niewolnictwa w XIX w. – przedstawia działalność brytyjskiej Kompanii Wschodnioindyjskiej oraz skutki jej polityki dla metropolii i kolonii.</p>	<p>Uczeń: – ocenia politykę Brytyjczyków wobec rdzennej ludności ich kolonii – ocenia metody, za których pomocą obce mocarstwa w XIX w. uzależniły od siebie Chiny.</p>
<p>3.</p>	<p>1. Przeciw kolonizatorom</p>	<p>Uczeń: – zna daty:</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci:</p>	<p>Uczeń: – ocenia skutki konfliktów</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>Konflikty kolonialne</p>	<p>2. Bunt sipajów 3. Powstania w Chinach 4. Powstanie Mahdiego 5. Konflikty w południowej Afryce</p>	<p>Wielkiego Buntu w Indiach (1857–1859 r.), powstania tajpingów (1851–1864 r.), powstania bokserów (1898–1901 r.) – wymienia przyczyny nasilania się konfliktów między ludnością podbitą a kolonizatorami – wyjaśnia, co zadecydowało o klęskach ponoszonych przez ludność tubylczą w zmaganiach z kolonizatorami.</p>	<p>Mahdiego – zna daty powstania Mahdiego (1881–1899 r.) – wyjaśnia, dlaczego Chińczycy nie byli zainteresowani obustronną wymianą handlową z Europejczykami – wymienia przykłady konfliktów kolonialnych w Azji i Afryce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki buntu sipajów w Indiach oraz wojen burskich w południowej Afryce.</p>	<p>Horatia Kitchenera – zna daty: bitwy nad Little Bighorn (1876 r.), bitwy pod Omdurmanem (1898 r.) – wyjaśnia, jak powstanie sipajów wpłynęło na zmianę sposobu organizacji imperium Brytyjczyków – opisuje przyczyny, przebieg i skutki powstania Mahdiego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki powstań: tajpingów oraz bokserów.</p>	<p>Abd al-Kadira, Czaki – zna daty: bitwy nad Ily (1846 r.), proklamowania republiki w Chinach (1911 r.) – wyjaśnia wpływ nowoczesnej techniki na ekspansję Europejczyków w Afryce – przedstawia skutki konfliktów Amerykanów z Indianami – opisuje reakcję europejskiej opinii publicznej na powstanie „bokserów”.</p>	<p>kolonialnych dla mieszkańców kolonii mocarstw europejskich.</p>
<p>4. Gospodarka w okresie imperializmu</p>	<p>1. Rola kolonii w epoce industrialnej 2. Szlaki oceaniczne 3. Kolej a kolonizacja 4. Administrowanie koloniami</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu industrializacja – przedstawia skutki kolonizacji Afryki i wpływów państw europejskich na tym kontynencie – wymienia powody ekspansji kolonialnej w XIX w. – opisuje proces industrializacji w XIX w.</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci Ferdinanda de Lessepsa – zna daty: otwarcia Kanału Sueskiego (1869 r.) i Kanału Panamskiego (1914 r.) – wskazuje na mapie Kanał Sueski i Kanał Panamski oraz wyjaśnia ich znaczenie dla rozwoju komunikacji i handlu – przedstawia wpływ rozbudowy sieci kolejowej na rozwój gospodarczy kolonii.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu imperializm – omawia rolę postaci Leopolda II – zna datę konferencji dyplomatycznej w Berlinie (1884 r.) – przedstawia rywalizację o kontrolę nad szlakami oceanicznych i portami w XIX w. – opisuje metody administrowania koloniami przez władze metropolitalne.</p>	<p>Uczeń: – zna datę ukończenia budowy Kolei Transsyberyjskiej (1916 r.) – wyjaśnia, na czym polegała odmienność statusu Konga na przełomie XIX i XX w. od pozycji innych kolonii europejskich.</p>	<p>Uczeń: – ocenia cele dokonanych w XIX w. inwestycji mocarstw światowych w koloniach.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>5. Brzemie białego człowieka</p>	<p>1. Stosunek Europejczyków do ludności skolonizowanej 2. Ideologia imperialna 3. Skutki kolonializmu dla ludności pozaeuropejskiej 4. Krytyka kolonializmu 5. Wpływ kolonializmu na kulturę europejską</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci Cecila Rhodesa – wyjaśnia znaczenie wiersza Rudyarda Kiplinga <i>Brzemie białego człowieka</i> – wymienia podstawowe założenia ideologii imperialnej.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu orientalizm – omawia rolę postaci Rudyarda Kiplinga – wymienia czynniki, które wpłynęły na poczucie wyższości kolonizatorów nad ludnością kolonii – opisuje stosunek Europejczyków do kolonizowanych ludów – przedstawia skutki kolonializmu dla społeczeństw metropolii kolonialnych oraz ludności kolonii w XIX i XX w.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu transfer kulturowy – omawia rolę postaci Alberta Schweitzera – wymienia przyczyny nasilania się krytyki ideologii imperialnej – przedstawia argumenty przeciwników kolonializmu – prezentuje wpływ kolonializmu na kulturę Europejczyków w XIX w. – określa skutki wykorzystywania w posiadłościach zamorskich rozwiązań technologicznych z metropolii.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie imperializmu dla brytyjskiej polityki kolonialnej – wymienia przykłady postaw krytycznych wobec polityki kolonialnej – określa przyczynę protekcjonalnego stosunku kolonizatorów do społeczeństw pozaeuropejskich i ich kultury – podaje przykłady wymiany kulturowej pomiędzy Europą a resztą świata.</p>	<p>Uczeń: – ocenia stosunek Europejczyków do ludności skolonizowanej w XIX i XX w. – ocenia politykę imperialną mocarstw światowych do czasu wybuchu I wojny światowej.</p>
<p>6. Świat wobec dominacji mocarstw kolonialnych</p>	<p>1. Japonia: od izolacji do otwarcia na świat 2. Reformy w Japonii 3. Podboje japońskie i wojna z Rosją 4. Niepowodzenie europejskich prób kolonizacji 5. Początki ruchów niepodległościowych w koloniach</p>	<p>Uczeń: – zna daty wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905 r.) – wymienia reformy mające doprowadzić do modernizacji Japonii w XIX w. – określa czynniki sprzyjające zainicjowaniu ruchów niepodległościowych w koloniach.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu szogun – omawia rolę postaci Mutsuhito – zna daty: początku reform cesarza Mutsuhito (1867 r.), bitwy pod Cuszimą (1905 r.) – określa przyczyny reform wprowadzonych przez cesarza Mutsuhito – wskazuje na mapie</p>	<p>Uczeń: – zna daty: wojny japońsko-chińskiej (1894–1895 r.), aneksji Korei przez Japonię (1910 r.) – przedstawia przyczyny i przejawy polityki izolacji Japonii od reszty świata – omawia przyczyny oraz skutki wojen Japonii z Chinami i Rosją – wymienia nazwy</p>	<p>Uczeń: – omawia rolę postaci: Menelika II, Mathew Perry’ego – zna datę przymusowego nawiązania przez Japończyków kontaktów z USA (1853 r.) – opisuje przebieg rywalizacji o wpływy w Afganistanie i Etiopii – wyjaśnia, dlaczego Afganistan i Etiopia</p>	<p>Uczeń: – ocenia skutki modernizacji Japonii w XIX i na początku XX w. – ocenia wpływ polityki mocarstw kolonialnych na radykalizację nastrojów społecznych na świecie.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>kierunki ekspansji japońskiej z XIX w. – opisuje wczesny etap działalności Mahatmy Gandhiego w północnej Afryce i Indiach – wyjaśnia międzynarodowe znaczenie klęski Rosji w wojnie z Japonią.</p>	<p>państw afrykańskich i azjatyckich, które w XIX w. były niepodległe.</p>	<p>zachowały niepodległość w okresie kolonializmu.</p>	
V. Na drodze do globalizacji						
<p>1. Sojusznik zza Atlantyku</p>	<p>1. Stany Zjednoczone w XIX wieku 2. „Ziemia obiecana” 3. Polityka zagraniczna USA w drugiej połowie XIX wieku 4. I wojna światowa 5. Wspaniałe lata 20. 5. Wielki kryzys i <i>New Deal</i> 6. Od izolacjonizmu do zaangażowania</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, imigracja, ententa, państwa centralne, Liga Narodów – zna daty: uchwalenia konstytucji USA (1787 r.), wojny secesyjnej (1861–1865 r.), I wojny światowej (1914–1918 r.), krachu na giełdzie nowojorskiej (1929 r.) – przedstawia przyczyny oraz skutki imigracji Europejczyków do USA w XIX i XX w. – wymienia przyczyny dynamicznego rozwoju gospodarczego USA pod koniec XIX i na początku XX w.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: konfederaci, unioniści, „zasada otwartych drzwi”, kinematografia, kultura masowa, interwencjonizm – omawia rolę postaci: Thomasa Woodrowa Wilsona, Franklina Delano Roosevelta – zna daty: przystąpienia USA do I wojny światowej (1917 r.), kapitulacji Niemiec (11 listopada 1918 r.), zawarcia traktatu wersalskiego (28 czerwca 1919 r.), ogłoszenia <i>New Deal</i> (1932 r.) – prezentuje rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu nieograniczona wojna podwodna – zna daty: zakupienia przez USA Alaski (1867 r.), rozpoczęcia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1917 r.), ogłoszenia planu Wilsona (1918 r.), ogłoszenia programu <i>lend-lease</i> (1941 r.) – określa znaczenie wojny secesyjnej dla rozwoju USA – wymienia nabytki terytorialne USA z drugiej połowy XIX w. – przedstawia rolę USA podczas I wojny światowej – omawia amerykańską politykę zagraniczną po zakończeniu I wojny</p>	<p>Uczeń: – zna datę wojny amerykańsko-hiszpańskiej (1898 r.) – omawia wpływ wynalazków na życie Amerykanów i gospodarkę USA – wymienia główne cele oraz kierunki amerykańskiej polityki zagranicznej u progu II wojny światowej.</p>	<p>Uczeń: – ocenia wpływ USA na przebieg I wojny światowej – ocenia znaczenie programu pokojowego Wilsona dla zapewnienia bezpieczeństwa międzynarodowego.</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

			<p>pierwszej połowie XIX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia strukturę społeczną imigrantów w USA w drugiej połowie XIX w. – wyjaśnia, na czym polegała i jakie miała skutki „zasada otwartych drzwi” stosowana wobec Chin – opisuje okoliczności zakończenia amerykańskiej polityki izolacjonizmu w okresie I wojny światowej – określa przyczyny, przejawy i skutki wielkiego kryzysu – wymienia założenia <i>New Deal</i> – opisuje konsekwencje ekonomiczne I wojny światowej dla USA. 	<p>światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie gospodarcze i społeczne w USA w latach 20. XX w. – wyjaśnia, jakie znaczenie miała I wojna światowa dla pozycji międzynarodowej Stanów Zjednoczonych. 		
<p>2. Stany Zjednoczone demokracją supermocarstwem</p>	<p>1. II wojna światowa 2. Plan Marshalla 3. Rywalizacja supermocarstw 4. Stany Zjednoczone wobec Ameryki Łacińskiej i Azji 5. Od odprężenia do „gwiazdnych wojen”</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zimna wojna, żelazna kurtyna, „bogata Północ”, „biedne Południe” – omawia rolę postaci Michaiła Gorbaczowa – zna daty: ataku na Pearl Harbor (1941 r.), utworzenia NATO (1949 r.), załamania się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna powstrzymywania, „gwiazdne wojny”, „praska wiosna”, Jesień Narodów – omawia rolę postaci Harry’ego Trumana – zna daty: realizacji planu Marshalla (1948–1951 r.), utworzenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: odprężenie, system wielobiegunowy – omawia rolę postaci: George’a Marshalla, Fidela Castro, Ronalda Reagana – zna daty: wojny koreańskiej (1950–1953 r.), wojny wietnamskiej (1959–1975 r.), kryzysu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ogłoszenia Sojuszu dla Postępu (1961 r.), przejęcia władzy przez Michaiła Gorbaczowa (1985 r.) – wyjaśnia, dlaczego Amerykanie sprzeciwiali się rządowi Fidela Castro na Kubie – omawia metody stosowane przez 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia amerykańską politykę zwalczania wpływów komunistycznych na świecie – ocenia wpływ polityki Ronalda Reagana na rozpad ZSRR.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	6. „Żandarm świata” 7. Wyzwania geopolityczne w XXI wieku	<p> rządów komunistycznych w państwach Europy Wschodniej (1989 r.) – prezentuje przebieg zimnej wojny – omawia okoliczności utworzenia i cele NATO – wyjaśnia, dlaczego USA są nazywane „żandarmem świata”.</p>	<p> RFN i NRD (1949 r.), „praskiej wiosny” (1968 r.), zjednoczenia Niemiec (1990 r.), rozpadu ZSRR (1991 r.) – prezentuje rolę USA podczas II wojny światowej – wyjaśnia, na czym polegał i jakie miał skutki układ dwubiegunowy funkcjonujący w powojennym świecie – wymienia przyczyny wzrostu znaczenia USA na arenie międzynarodowej po 1945 r. – przedstawia przyczyny powstania i główne założenia doktryny powstrzymywania – określa założenia i skutki planu Marshalla – wyjaśnia, na czym polegał program „gwiazdnych wojen” – określa skutki załamania się systemu komunistycznego.</p>	<p> kubańskiego (1962 r.), rozpoczęcia interwencji zbrojnej w Afganistanie (1979 r.) – podaje przykłady zastosowania doktryny powstrzymywania – opisuje rywalizację supermocarstw po II wojnie światowej – określa przyczyny, przebieg i skutki kryzysu kubańskiego oraz interwencji militarnej USA w Wietnamie – wyjaśnia, na czym polegała polityka odprężenia – przedstawia cechy amerykańskiej polityki zagranicznej w latach 80. XX w. – wymienia wyzwania geopolityczne w XXI w.</p>	<p> Amerykanów w celu zwalczania wpływów komunistycznych w Azji i Ameryce Łacińskiej – przedstawia różnice w rozwoju gospodarczym supermocarstw – opisuje politykę ZSRR w okresach odprężenia międzynarodowego.</p>	
3. Kres imperiów kolonialnych	<p> 1. Osłabienie pozycji Europy 2. Indyjska droga do niepodległości 3. Dekolonizacja</p>	<p> Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obywatelskie nieposłuszeństwo,</p>	<p> Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu rok Afryki – omawia rolę postaci Ho Chi Minha</p>	<p> Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch państw niezaangażowanych, neokolonializm</p>	<p> Uczeń: – omawia rolę postaci: Muhammada Alego Jinnaha, Mobutu Sese Seko</p>	<p> Uczeń: – ocenia dziedzictwo kolonizacji europejskiej w Azji i Afryce – ocenia wpływ II wojny światowej na ukształtowanie się nowego</p>

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	Indochin 4. Niepodległość Afryki 5. Dziedzictwo kolonizacji europejskiej	bierny opór, dekolonizacja – omawia rolę postaci Mahatmy Gandhiego – określa, jaką rolę w walce o niepodległość Indii odegrała metoda biernego oporu.	– zna daty: utworzenia Indyjskiego Kongresu Narodowego (1885 r.), bitwy pod Dien Bien Phu (1954 r.) – przedstawia wpływ I i II wojny światowej na pozycję mocarstw kolonialnych oraz na nasilenie się nastrojów niepodległościowych w koloniach – prezentuje indyjską drogę do niepodległości – omawia przebieg dekolonizacji w Azji – wymienia skutki wycofania się Europejczyków z kolonii azjatyckich – wyjaśnia, dlaczego rok 1960 nazwano rokiem Afryki.	– omawia rolę postaci Haile Selassie I – zna daty: marszu solnego (1930 r.), ogłoszenia niepodległości Indii i Pakistanu (1947 r.), konferencji w Genewie (1954 r.), powstania ruchu państw niezaangażowanych (1955 r.) – określa wpływ konfliktów światowych na przemiany społeczne i polityczne w posiadłościach kolonialnych – przedstawia brytyjską politykę wobec Indii po zakończeniu II wojny światowej – opisuje przyczyny i skutki sporu pomiędzy Indiami a Pakistanem – prezentuje proces dekolonizacji Indochin – wymienia skutki I i II wojny indochińskiej – omawia proces dekolonizacji Afryki.	– zna daty powstania Demokratycznej Republiki Wietnamu (1945 r.) i Socjalistycznej Republiki Wietnamu (1976 r.) – omawia skutki kompromisu wypracowanego podczas obrad tzw. indyjskiego Okrągłego Stołu – wyjaśnia problem suwerenności postkolonialnych państw afrykańskich.	podziału świata.
4. Między wolnym handlem a protekcjon	1. Znaczenie handlu zagranicznego 2. Modele polityki handlowej 3. Współczesny	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu protekcjonizm – zna daty: wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm gospodarczy, globalna gospodarka	Uczeń: – zna daty: konferencji w Bretton Woods (1944 r.), zawarcia Układu Ogólnego w sprawie	Uczeń: – przedstawia różnice między protekcjonizmem a liberalizmem	Uczeń: – ocenia, czy należy znieść wszystkie ograniczenia w wymianie handlowej na całym świecie.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

<p>izmem</p>	<p>handel światowy i jego problemy 4. Porozumienia międzynarodowe dotyczące handlu</p>	<p>(1929–1933 r.), utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (1951 r.), powstania Unii Europejskiej (1993 r.) – wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi handlu międzynarodowego.</p>	<p>wolnorynkowa – omawia rolę postaci: Roberta Schumana, Jeana Monneta – zna daty: zawarcia traktatów rzymskich (1957 r.), utworzenia Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (1960 r.), powstania Światowej Organizacji Handlu (1994 r.) – przedstawia długofalowe skutki rozwoju handlu międzynarodowego – wymienia działania służące liberalizacji handlu między państwami członkowskimi EWG – podaje przyczyny liberalizacji handlu międzynarodowego po II wojnie światowej.</p>	<p>Taryf Celnych i Handlu (1947 r.), kryzysu paliwowego (1973 r.), utworzenia Północnoamerykańskiej Strefy Wolnego Handlu (1992 r.) – wyjaśnia, w jaki sposób II wojna światowa wpłynęła na zmiany w rozwoju handlu międzynarodowego – podaje skutki kryzysu paliwowego z 1973 r. – wymienia najważniejsze porozumienia międzynarodowe dotyczące handlu.</p>	<p>gospodarczym – omawia czynniki, które umożliwiły ukształtowanie się układu sił gospodarczych zwanego triadą.</p>	
---------------------	--	--	--	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

5. Globalizacja – szanse i zagrożenia	1. Czym jest globalizacja 2. Przejawy globalizacji 3. Skutki globalizacji 4. Krytycy globalizacji 5. Polska w zglobalizowanym świecie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu globalizacja – wymienia czynniki sprzyjające globalizacji – określa społeczne, polityczne i kulturowe skutki globalizacji.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja międzynarodowa, antyglobaliści – zna datę wybuchu światowego kryzysu gospodarczego (2008 r.) – rozpoznaje przejawy globalizacji – wyjaśnia, które ze skutków globalizacji budzą sprzeciw jej krytyków.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: uniformizacja kultury, makdonaldyzacja – omawia rolę korporacji międzynarodowych w procesie globalizacji – podaje przykłady zagrożeń gospodarczych, społecznych, politycznych i ekologicznych, które wynikają z globalizacji.	Uczeń: – przedstawia różnice w rozwoju globalizacji w różnych regionach świata – omawia miejsce Polski w zglobalizowanym świecie.	Uczeń: – ocenia skutki globalizacji dla społeczeństw na całym świecie – ocenia pozytywne i negatywne aspekty globalizacji w perspektywie przyszłości państwa oraz społeczeństwa polskiego.
--	---	---	---	--	---	--

Kobieta i mężczyzna, rodzina

Temat (rozumiany jako lekcja)	Dopuszczający Uczeń:	Dostateczny Uczeń:	Dobry Uczeń:	Bardzo dobry Uczeń:	Celujący Uczeń:
1. Kobieta, mężczyzna i rodzina w Biblii	Zna podstawowe pojęcia związane z tematem, potrafi je stosować w kontekście omawianych treści.	Przedstawia kontekst społeczno-kulturowy powstania Starego i Nowego Testamentu; przedstawia obraz rodziny starotestamentowej.	Omawia koncepcje miłości, rodziny w judaizmie oraz status kobiety i mężczyzny w społeczeństwie izraelskim; wymienia kobiece bohaterki ST i NT: Estera, Judyta, prorokinie Miriam, Chulda, Debora, a także kobiety w otoczeniu Jezusa: Marta, Maria z Magdali.	Charakteryzuje obraz rodziny w Biblii i wskazuje na jej recepcję w późniejszych epokach.	Zajmuje stanowisko w dyskusji; formułuje samodzielne opinie i sądy, popiera je argumentami.
2. Kobieta, mężczyzna i rodzina w starożytnej	Wymienia wartości i ideały w życiu rodzinnym	Omawia pozycję kobiety i mężczyzny w społeczeństwach greckim i	Wskazuje na przyczyny ewolucji pozycji kobiety w	Charakteryzuje poglądy filozofów greckich	Dokonuje samodzielnej oceny pozycji kobiety i mężczyzny oraz funkcji

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Grecji i Rzymie	starożytnych Greków i Rzymian.	rzymskim; wymienia funkcje rodziny greckiej i rzymskiej (funkcje prokreacyjne, obowiązek wobec rodu i państwa); omawia rolę i zadania kobiety oraz mężczyzny w rodzinie rzymskiej.	społeczeństwie rzymskim; dokonuje porównania sytuacji społeczno-prawnej kobiet i mężczyzn w społeczeństwach greckim i rzymskim.	(Platona, Arystotelesa, stoików) na rolę kobiety, mężczyzny i zadania małżeństwa.	rodziny w świecie starożytnym, odwołując się do wiedzy pozaźródłowej.
3. Role kobiet i mężczyzn w społeczeństwie średniowiecznym	Wskazuje rolę kobiet i mężczyzn oraz rodziny w społeczeństwie średniowiecznym.	Przedstawia role i znaczenie kobiet i mężczyzn w gospodarce średniowiecza.	Charakteryzuje wizerunek kobiety w kulturze europejskiego średniowiecza; przedstawia model średniowiecznej rodziny wielopokoleniowej.	Charakteryzuje pozycję kobiety i mężczyzny w średniowiecznej rodzinie i społeczeństwie, dokonując ocen i odwołując się do źródeł. Charakteryzuje poglądy myślicieli epoki na rolę kobiety i mężczyzny.	Samodzielnie charakteryzuje problem, na wybranych przykładach. Posiada informacje znacznie wykraczające poza treści podstawy programowej, przedstawia je w sposób spójny, posługuje się wiedzą z literatury uzupełniającej i źródeł.
4. Wpływ kultury arabskiej i prowansalskiej na europejski model miłości dworskiej. Trwałość modelu	Wymienia ośrodki kultury dworskiej.	Wskazuje cechy modelu miłości dworskiej. Charakteryzuje wizerunek kobiety w romansach rycerskich.	Przedstawia cechy i genezę literatury prowansalskiej. Opisuje działalność trubadurów, truwerów, minnesingerów. Ukazuje wpływ kultury arabskiej na ideał miłości dworskiej.	Dokonuje analizy przykładów literatury pięknej opisującej miłość dworską, wskazuje na przyczyny trwałości modelu miłości dworskiej.	Posługuje się wiedzą pozaźródłową, przedstawiając własne wnioski podczas dyskusji. Samodzielnie charakteryzuje problem, na wybranych przykładach.
5. Obyczajowość sarmacka	Omawia podział stanu szlacheckiego.	Charakteryzuje dzień powszedni i świąteczny w staropolskiej rodzinie szlacheckiej. Charakteryzuje ubiór szlachecki.	Wyjaśnia hierarchię wewnętrzną staropolskiej rodziny szlacheckiej i zasady polityki koligacyjnej. Opisuje ceremoniał sarmackie: śluby, chrzty, pogrzeby. Zna i rozumie pojęcia <i>sarmatyzm</i> , <i>przedmurze chrześcijaństwa</i> .	Wskazuje genezę sarmackich wzorów zachowań i ideologii. Charakteryzuje ideologię sarmatyzmu.	Charakteryzuje formy wychowania w rodzinie szlacheckiej, obyczaje, odwołując się do źródeł oraz wiedzy własnej.
6. Edukacja szlachecka w epoce nowożytnej	Podaje najważniejsze cechy edukacji w epoce. Rozumie pojęcie edukacji	Ogólnie charakteryzuje wychowanie i edukację w epoce nowożytnej – podaje przykłady sposobów	Omawia cechy edukacji męskiej młodzieży szlacheckiej okresu	Ocenia wpływ reformacji i kontrreformacji na edukację. Omawia	Ustosunkowuje się do różnych stanowisk dotyczących edukacji – jej zakresu i sposobów działania.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

	rycerskiej i dworskiej.	nauczania.	staropolskiego. Charakteryzuje edukację dziewcząt – domową i klaszorną. Podaje przykłady podróży edukacyjnych.	poglądy najważniejszych pisarzy pedagogicznych (np. Andrzej Frycz Modrzewski, Sebastian Petrycy z Pilzna). Wymienia reformy edukacyjne w epoce oświecenia.	Popiera zajęte stanowisko argumentami. Zna współczesne oceny powstań.
7. Model rodziny epoki romantyzmu	Wskazuje przykłady ideału miłości w literaturze romantycznej.	Opisuje ideał miłości w literaturze romantycznej. Przedstawia sytuację dzieci.	Charakteryzuje model rodziny na przełomie XVIII i XIX w. Wskazuje role kobiety i mężczyzny w epoce romantycznej.	Przedstawia krytykę miłości romantycznej w następnych epokach kulturowych. Wskazuje na przyczyny trwałości wzorca miłości romantycznej.	Poddaje krytyce informacje zawarte w źródłach, konfrontuje je z faktami historycznymi, posługuje się wiedzą z literatury uzupełniającej.
8. Przyczyny oraz przebieg procesu emancypacji kobiet w dziewiętnastym stuleciu	Wyjaśnia pojęcia <i>feminizm, sufrażystki</i> . Wskazuje formy działalności i cele sufrażystek;	Charakteryzuje pozycję społeczno-prawną kobiet w XIX w. Wymienia czynniki sprzyjające emancypacji kobiet.	Wymienia przemiany w życiu społecznym sprzyjające emancypacji. Przedstawia stanowiska w kwestii emancypacji kobiet. Wymienia dziewiętnastowieczne stowarzyszenia i organizacje kobiece.	Opisuje proces uzyskiwania praw politycznych przez kobiety na przełomie XIX i XX w. Przedstawia ruch kobiecy na ziemiach polskich. Wskazuje konsekwencje emancypacji.	Wskazuje wydarzenia historyczne, które przyczyniły się do zmiany sytuacji kobiet na przełomie XIX i XX w. Dokonuje samodzielnych ocen opisywanych procesów. Omawia zmiany charakteru rodziny wiążące się z aktywnością zawodową kobiet.
9. Przemiany społeczno-obyczajowe w XX w.	Wskazuje najważniejsze cechy przemian społeczno-obyczajowych w XX w.	Wie, czym były rewolucja seksualna i feminizm drugiej fali. Wymienia konsekwencje przemian społeczno-obyczajowych w XX w.	Charakteryzuje cele i przebieg rewolty studenckiej z 1968 r. i ruch hippisowski. Wymienia i omawia najważniejsze czynniki rozwoju społecznego Europy XX w.	Wskazuje genezę przemian obyczajowych w świecie zachodnim w XX w. – i wyjaśnia czynniki polityczne, ekonomiczne, kulturowe.	Bierze udział w dyskusji na temat porównania możliwości działania kobiet na początku i końcu XX w. i wyjaśnia historyczne determinanty (od schyłku XIX w.) kształtujące współczesne społeczeństwo europejskie.
10. Model rodziny w XX w.	Wymienia najważniejsze zmiany demograficzne, jakie zaszły po I i II wojnie światowej.	Wyjaśnia wpływ I wojny światowej na model rodziny. Zna i rozumie pojęcia <i>rodzina nuklearna, rodzina partnerska, pleć</i>	Omawia zmiany modelu rodziny w Europie Zachodniej po II wojnie światowej oraz zmiany	Wymienia i ocenia konsekwencje społeczne, polityczne, prawne i kulturowe zmiany	Samodzielnie charakteryzuje zmiany poglądu na role kobiet i mężczyzn w społeczeństwie, zwracając uwagę na pozytywne i negatywne aspekty

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

		<i>biologiczna, pleć społeczno-kulturowa (gender).</i>	modelu rodziny w Europie Wschodniej po II wojnie światowej. Wskazuje na zmiany modelu rodziny w Polsce po II wojnie światowej.	modelu rodziny, wzrost akceptacji dla samotnego macierzyństwa, bezdzietności, związków partnerskich.	problemu.
11. Dziecko na przestrzeni wieków	Charakteryzuje model rodziny wielopokoleniowej; wymienia najważniejsze dokumenty dotyczące ochrony praw dziecka;	Przedstawia najważniejsze wydarzenia związane z narodzinami (ciąża i narodziny dziecka, chrzest i nadanie imienia);	Charakteryzuje zmiany zakresu władzy ojcowskiej nad dziećmi, rolę matki w opiece i wychowaniu dzieci; wyjaśnia rolę dziecka w społeczeństwie na przestrzeni wieków;	Charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę postrzegania dzieciństwa; charakteryzuje zmiany zachodzące w instytucjonalnej opiece nad dzieckiem;	Samodzielnie omawia najważniejsze dokumenty regulujące kwestie praw dziecka i ocenia zakres ich stosowania we współczesnym świecie; omawia ewolucję relacji rodzice – dziecko na przestrzeni dziejów.

Wymagania podstawowe – oceny: dopuszczająca i dostateczna.

Wymagania ponadpodstawowe – oceny: dobra, bardzo dobra, celująca.

Uwaga dotycząca oceniania na każdym poziomie wymagań

Aby uzyskać kolejną, wyższą ocenę, uczeń musi opanować wiedzę i umiejętności z poprzedniego poziomu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

V. Formy pracy z uczniami posiadającymi opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej na lekcjach historii i społeczeństwa; dotyczą specyficznych trudności w uczeniu się:

- a. dostosowanie wymagań do faktycznych możliwości ucznia, zgodnie z zaleceniami PPP;
- b. wydłużenie czasu pracy podczas sprawdzianów pisemnych, kartkówek, etc.
- c. wyjaśnienie treści poleceń - w przypadku ich niezrozumienia;
- d. zadawanie pytań pomocniczych i naprowadzających podczas odpowiedzi ustnych;
- e. dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia;
- f. tolerancyjne ocenianie błędów i strony graficznej prac pisemnych;
- g. indywidualne kryteria oceny sprawdzianów, sprawdzianów praktycznych i kartkówek, odpowiedzi ustnych, etc.;
- h. pozytywne motywowanie poprzez wskazywanie drobnych sukcesów w danym przedmiocie;
- i. dostosowanie pracy dydaktycznej do możliwości psychofizycznych i cech osobowości ucznia;
- j. stosowanie oceniania kształtującego i motywującego.

Objawy zaburzeń:

- trudności w opanowaniu techniki czytania tj.: głoskowanie, sylabizowanie, przekręcanie wyrazów, domyślanie się, wolne lub nierówne tempo, pauzy, nie zwracanie uwagi na interpunkcję;
- niepełne rozumienie treści tekstów i poleceń, uboższe słownictwo;
- błędy ortograficzne;
- trudności w pisaniu, szczególnie ze słuchu, liczne błędy, np.: mylenie z-s, d- t, k -g;
- błędy w zapisywaniu zmiękczeń, głosek i- j;
- błędy w zapisywaniu głosek nosowych ą - om, ę – em;
- opuszczanie, dodawanie, przestawianie, podwajanie liter i sylab;
- błędy gramatyczne w wypowiedziach ustnych i pisemnych;
- trudności w formułowaniu wypowiedzi pisemnych na określony temat;
- trudności w uczeniu się ze słuchu na lekcji, korzystaniu z wykładów, zapamiętywaniu, rozumieniu poleceń złożonych, instrukcji;
- trudności z zapamiętaniem liter alfabetu, mylenie liter podobnych kształtem l-t-l;
- mylenie liter zbliżonych kształtem, lecz inaczej ułożonych w przestrzeni b-d-g-p, w-m;
- opuszczanie drobnych elementów graficznych liter /kropki, kreski/;
- błędy w przepisywaniu i pisaniu z pamięci;
- nieprawidłowe trzymanie przyborów do pisania;
- wolne tempo pisania, męczliwość ręki;
- niekształtne litery, nieprawidłowe łączenia;
- obniżona czytelność pisma;
- nieumiejętność zagospodarowania przestrzeni kartki.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

obowiązujące w Zespole Szkół im. Piotra Wysockiego w Warszawie

opracowane na podstawie Statutu Szkoły oraz obowiązujących aktów prawnych

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie;
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu;
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów;
- czytanie opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych";
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu;
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac;
- błędów nie omawiać wobec całej klasy;
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów;
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach;
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wyводу, treść, styl, kompozycja itd.);
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek;
- przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie;
- pozwalać na wykonywanie prac na komputerze.

Dokument obowiązuje w roku szkolnym 2019/2020r.

ZESPÓŁ PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

Jolanta Malinowska - Bednarska

Małgorzata Kozłowska

Marzena Krasowska

Anna Zawadzka